

AMK

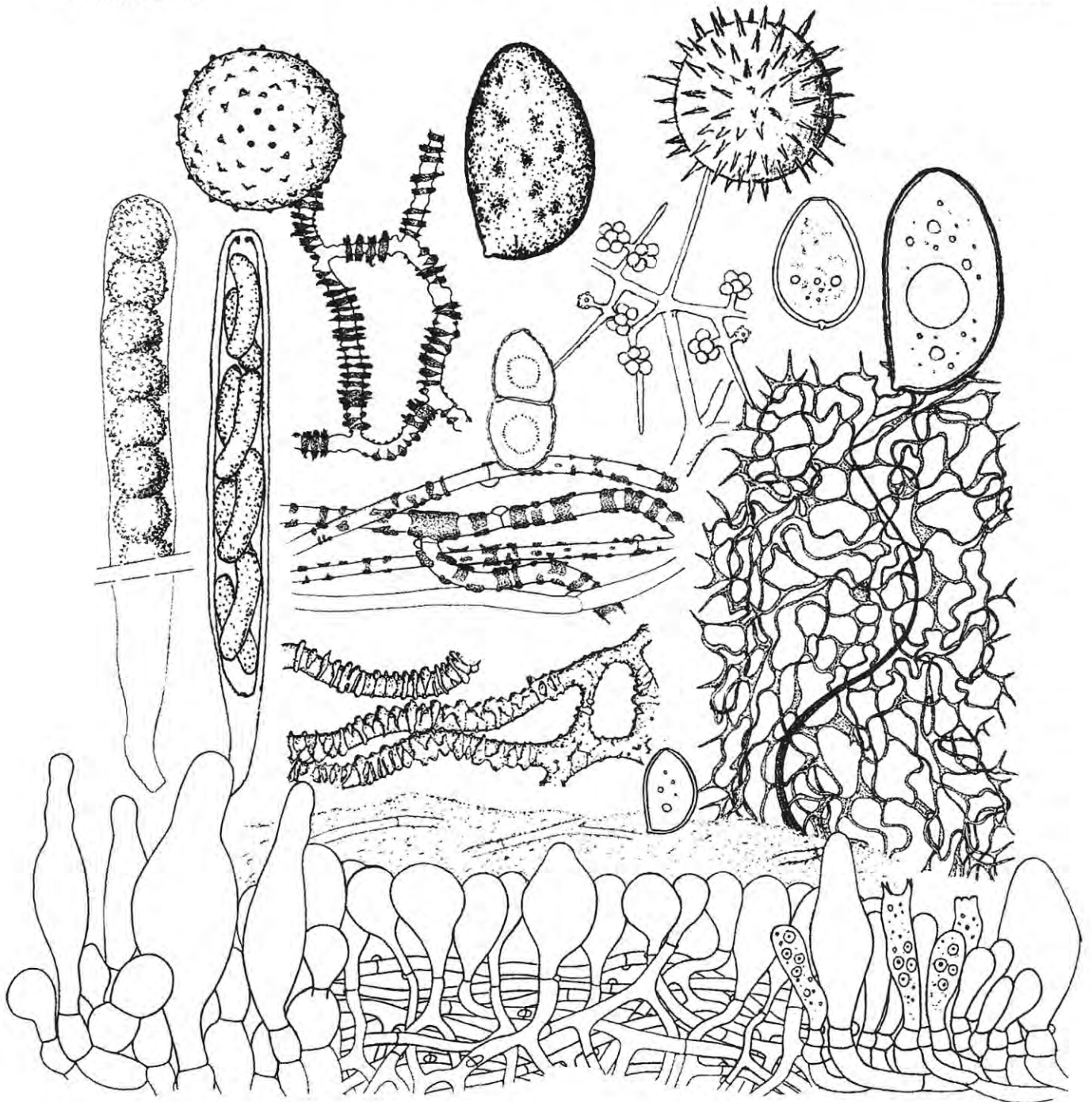
Mededelingen

Afgiftekantoor: Hoboken 1

Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring vzw
15 maart 2005

verschijnt driemaandelijks
2005.1

Inhoud AMK Mededelingen 2005.1

A. de Haan	
Editoriaal	
Uit de Raad van Bestuur	1
H. De Meulder	
Paddestoelen op Adelaarsvaren (<i>Pteridium aquilinum</i>) - deel 3	2
K. Van de Put	
De sterren van die dag: <i>Geastrum campestre</i> en <i>Geastrum floriforme</i> op de Antwerpse linkeroever	7
T. Stijve	
De paddestoel of de gevaarlijke hartstocht - een blijspelletje van Frederik van Eeden	12
Lidgeld 2005	16
K. Van de Put	
Nieuwtjes uit de recente tijdschriften	17
P. Holemans	
Nieuwtjes uit de bibliotheek	20
Website News	20
Voorjaarsexcursies 2005	21
Educatieve avonden	22
Ledenlijst	23
Weekend Voeren 2005	28

Redactie AMK Mededelingen

L. Deceuninck, A. de Haan, H. De Meulder, F. Dielen, J. Gelderblom, G. Tilkin, K. Van de Put, E. Vandeven, J. Volders, R. Walley

Eindredactie & vormgeving: H. Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle, tel.: 03/3158769

Verzending: H. De Meulder, Verenigde Natieslaan 131, 2660 Hoboken

Richtlijnen voor auteurs van artikels in AMK Mededelingen

Alle leden van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring hebben het recht te publiceren in AMK Mededelingen. Artikels kunnen ingestuurd worden zowel in duidelijk handschrift als getikt. Teksten op diskette van 3.5" of verzonden per e-mail zijn ook van harte welkom.

Alle artikels moeten naar Harrie Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle e-mail: harrie.hendrickx@skynet.be gezonden worden, ten laatste zes weken voor het verschijnen.

Figuren in inkt mogen maximaal 16,6 cm x 23,4 cm groot zijn, inclusief maatstrepen en nummering van de tekeningen. Grotere tekeningen zullen verkleind of versneden worden. De figuren worden best voorzien van een maatstreek om de afmetingen aan te duiden. Vermeld steeds naam en adres van de auteur.

COPYRIGHT ©

Het copyright voor tekst en illustraties van de artikelen berust bij de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring (KAMK). Auteurs behouden het recht om de eigen tekst en illustraties voor andere doeleinden te gebruiken.

Het is niet toegestaan volledige of gedeelten van artikelen of illustraties over te nemen zonder toestemming van de redactie.

Omslagfiguur ontwerp: Pascale Holemans

ISSN 0771-9884

wettelijk depot: BD 36771

verantwoordelijke uitgever en eindredactie: H. Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle

AMK Mededelingen wordt gerealiseerd met steun van het Provinciebestuur van Antwerpen

Editoriaal

André de Haan

Hoewel het koude februari-einde onze winterse paddestoelendromen wat bekoelde, beginnen bij veel van onze leden de ontwenningverschijnselen op te duiken. Met onze eerste excursie in zicht dan ook de raad: mis de voorjaarssoorten op Antwerpen-Linkeroever niet en ga mee op zoektocht (zondag 17 april)!

Heel wat leden kwamen elkaar het beste wensen tijdens onze nieuwjaarsreceptie. Ook enkele nieuwe mensen maakten kennis met onze Kring. Bij een drankje en hapjes werd over hoogtepunten van vorig jaar en plannen voor het komende van gedachten gewisseld. Een ideale manier om het KAMK-jaar te starten.

Op de Algemene vergadering van de Vlaamse Mycologen Vereniging, gehouden tijdens de 14de Vlaamse Mycologendag op 12 maart, kozen de afgevaardigden van de erkende verenigingen, zoals statutair voorzien, een nieuw bestuur. Wij wensen het verkozen bestuur veel succes bij hun toch niet gemakkelijke opdracht, die er o.a. in zal bestaan niet enkel het bestaan van de VMV te waarborgen maar ze verder uit te bouwen tot een vereniging die alle paddestoelenliefhebbers vertegenwoordigt. Ook wij hebben hierin een belangrijke rol te spelen in het overtuigen van onze leden lid te worden van de VMV. In contacten met overheid en andere verenigingen worden onze belangen het best gediend door een grote, overkoepelende organisatie. Anderzijds zullen kandidaat nieuwe leden het meest gemotiveerd worden aan te sluiten door projecten

zoals de geplande "Soortenlijst van Paddestoelen en Myxomyceten van Vlaanderen en het Brussels Gewest". Dit project waarvan we hopen het resultaat eind dit jaar in handen te hebben zal niet alleen, voor ons landsgedeelte, een belangrijk mycologisch document zijn maar ook de basis voor verdere studie in de verschillende groepen.

Zoals al gemeld kende het opnemen van kleurenafbeeldingen in AMK-Mededelingen veel bijval. Ook dit jaar willen wij dit herhalen en in twee afleveringen zullen wij twee bladzijden opnemen. Een goede gelegenheid om uw mooiste paddestoelenfoto, samen met een kort (of lang) verhaal in te sturen.

Onze jaarlijkse statutaire algemene vergadering van Werkende leden gaat door op 22 maart in de cafetaria van het UA (vroegere RUCA). Toch is dit niet enkel een bijeenkomst die ons door de wet wordt opgelegd maar een voor onze vereniging uitermate belangrijke. Niet alleen heeft het bestuur er de verplichting om verslag uit te brengen over het afgelopen jaar en over de plannen voor het huidige, maar tevens biedt het allen de kans mee te beslissen en voorstellen te doen die de toekomst van onze Kring zullen bepalen. Hierbij dan ook mijn dringende vraag om deel te nemen en alzo uw betrokkenheid te tonen.

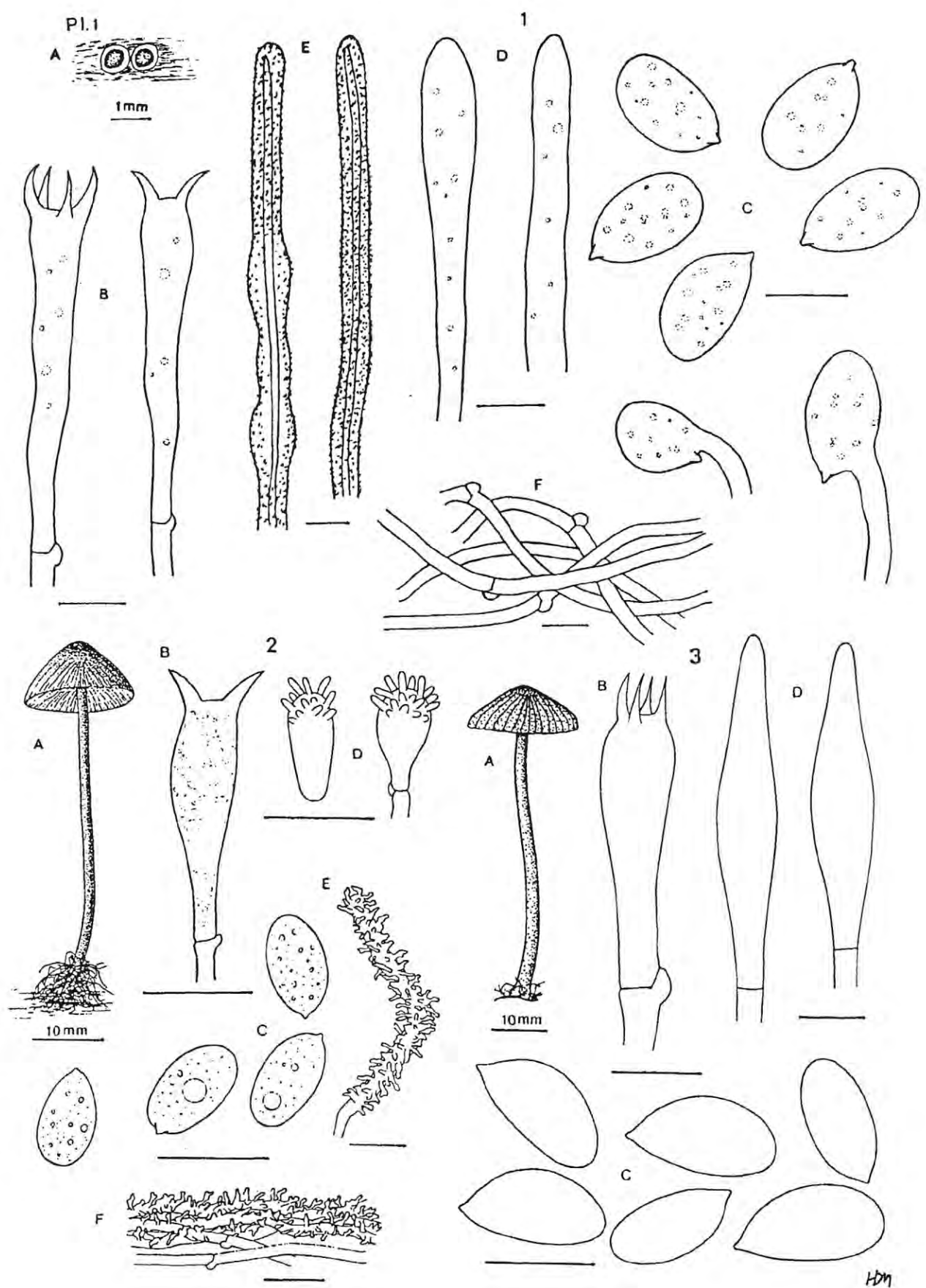
Nu maar hopen dat we nog eens een echt rijk paddestoelenjaar krijgen, hoewel één interessante vondst een hele dag (of zelfs jaar) kan goedmaken.

Uit de Raad van bestuur

André de Haan

Tijdens de Raad van bestuur van 27 april werd beslist tot aankoop van een LCD-projector. Ondertussen heeft deze zijn nut, bij verschillende voordrachten, bewezen en heeft onze Kring nu ook de mogelijkheden van de moderne communicatiemiddelen zoals bijvoorbeeld een Powerpoint-presentatie.

Het samenwerkingscontract Zwam-Natuurpunt-KAMK in verband met het Atlasproject Vlaams Brabant werd met één jaar (2004) verlengd. Ruben Walleyne zal voor KAMK de publicatie van het rapport opvolgen.

Hdm

Paddestoelen op Adelaarsvaren (*Pteridium aquilinum*) - deel 3

Hubert De Meulder
Verenigde Natieslaan 131
B- 2660 Hoboken

De Meulder H. Fungi on Bracken (*Pteridium aquilinum*) part 3
Med. Antwerpse Mycol. Kring 2005: 2-8

Summary

A survey of fungi on dead stems and fronds of *Pteridium aquilinum*, executed in 2002 in the Antwerp area, resulted in 60 species (+ 11 species of Myxomycetes).

In this third part of the study 11 species are briefly described and illustrated. They belong to the following orders: Agaricales: *Lachnella villosa*, *Mycena filopes*, *M. galopus*, *M. lohwegii*, *M. sanguinolenta*, *M. metata*, *Psilocybe crobula*, *Resupinatus applicatus*; Aphyllophorales: *Athelia bombacina*, *A. fibulata*, *A. pyriformis*.

Mycena lohwegii is apparently new for Belgium.

Samenvatting

Een onderzoek naar het voorkomen van paddestoelen op dode bladeren van Adelaarsvaren, dat werd uitgevoerd in 2002 in de Antwerpse regio, resulteerde in 60 soorten (+ 11 soorten Slijmzwammen).

In dit derde deel van de studie worden 11 soorten in het kort beschreven en geïllustreerd. Ze behoren tot de volgende ordes: Agaricales: *Lachnella villosa* - Wit wolschijfje, *Mycena filopes* - Draadsteelmycena, *M. galopus* - Melksteelmycena, *M. lohwegii*, *M. metata* - Dennenmycena, *M. sanguinolenta* - Kleine bloedsteelmycena, *Psilocybe crobula* - Franjekaalkopje, *Resupinatus applicatus* - Kaal dwergoortje; Aphyllophorales: *Athelia bombacina* - Witzijdig vliesje, *A. fibulata* - Gespenvliesje, *A. pyriformis* - Peersporig vliesje.

Mycena lohwegii is blijkbaar nieuw voor België.

Beschrijving per soort

22. *Lachnella villosa* (Pers.: Fr.) Gillet

Syn.: *Cyphella villosa* (Pers.: Fr.) Crouan
Wit wolschijfje (Plaat 1, figuur 1)

Vruchtlichamen: 0,5-1 mm diameter, zittend, centraal aan het substraat vastgehecht, bol- tot schotelvormig, droog kogelvormig, aangedrukt behaard; hymenium glad, lichtgrijsachtig, zachtvlezig.

Haren: tot 200 x 6 μm , cilindrisch met afgeronde top, ruwwrattig geïncrusteerd, dikwandig, op sommige

plaatsen, in kongorood in ammoniak, opzwellend.

Sporen: 13-15 x 7-9 μm asymmetrisch ovaal, vaak eenzijdig afgeplat, glad, hyalien, dunwandig; inhoud met druppels of korreltjes.

Basidia: 40-80 x 6-10 μm , slank knotsvormig, 2-4 sterigmen, met basale gesp.

Basidiolen: 40-80 x 6-10 μm , spoelvormig-cilindrisch, talrijk aanwezig.

Hyfen: 2-4 μm diameter, hyalien, dunwandig, met gespen.

Onderzocht materiaal: op dode, liggende stengelfragmenten, Kontich "Vuile plas", IFBL C4.47.13, 14.06.02, De Meulder (BR-155624,36).

Opmerkingen: de beschreven soort werd meermaals gevonden op het vermelde substraat.

Ze lijkt sterk op *L. albviolascens* (Alb. & Schwein.: Fr.) Fr. maar deze heeft grotere vruchtlichamen en bredere sporen.

23. *Mycena filopes* (Bull.: Fr.) P. Kumm.

Syn.: *Mycena iodiolens* Lundell
Draadsteelmycena (Plaat 1, figuur 2)

Hoed: 7-15 mm diameter, klokvormig met lichte umbo, oppervlak glad, mat; hygrofaan, gestreept tot over de helft, grijsachtig-beige, in het midden iets donkerder, rand iets lichter.

Lamellen: 15-17 met korte tussenlamellen, witachtig tot okerkleurig, smal en haaks aan de steel gehecht, snede glad.

Steel: 40-80 x 1-2 mm, cilindrisch, soms gebogen, glad, mat, grijsbruin, bovenaan iets bleker, de basis met witte vezels aan het substraat gehecht.

Geur: jodoformachtig

Smaak: zacht, niet opvallend.

Sporen: 9-10,5 x 4,5-5 μm , elliptisch, glad, inhoud soms met 1 druppel, sporee wit.

Basidia: 22-28 x 5-8 μm , knotsvormig, 2 (-4) sterigmen en basale gesp.

Cheilocystiden: 20-32 (-45) x 8-17 (-24) μm , knotsvormig, meestal zittend, soms kort gesteeld, apicaal met korte cilindrische uitwassen; met basale gesp.

Pileipellishyfen: 2-5 μm breed, met gespen, de bovenste bezet met wrattjes of kleine cilindrische uitwasjes.

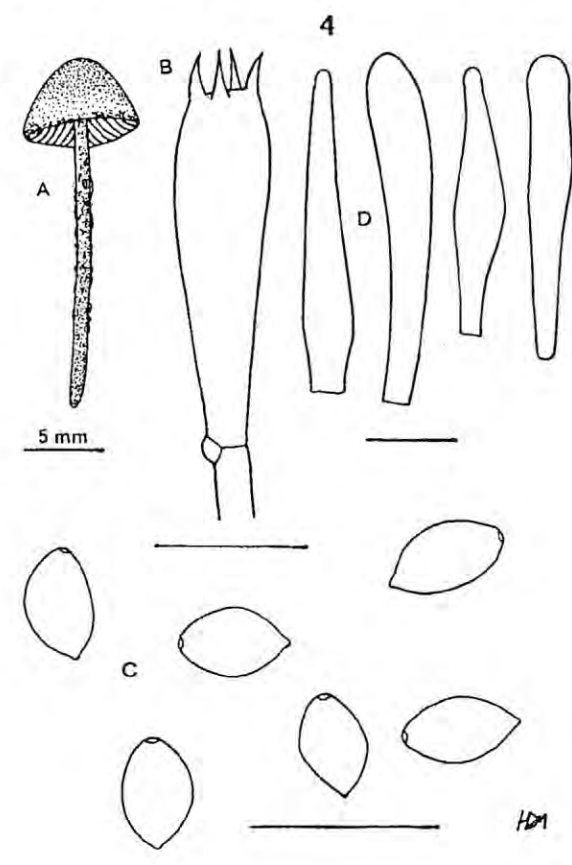
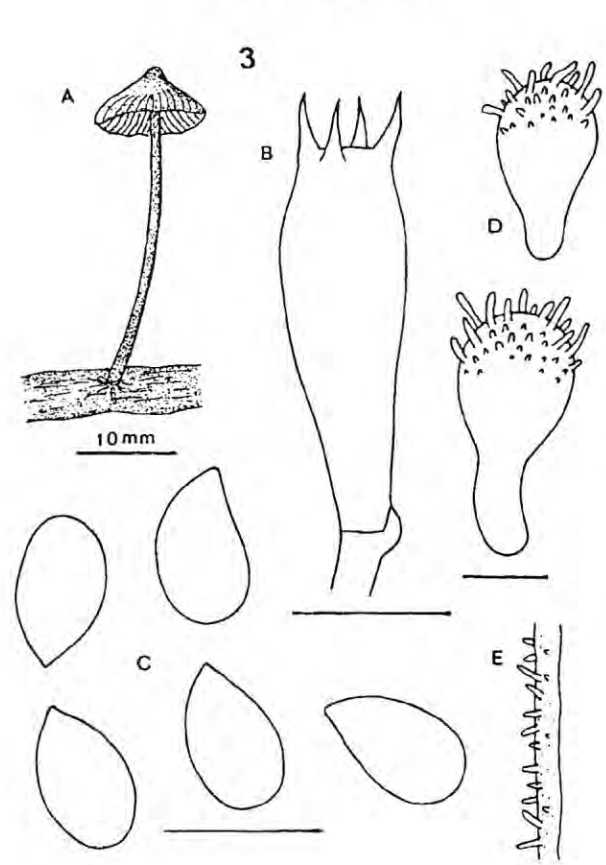
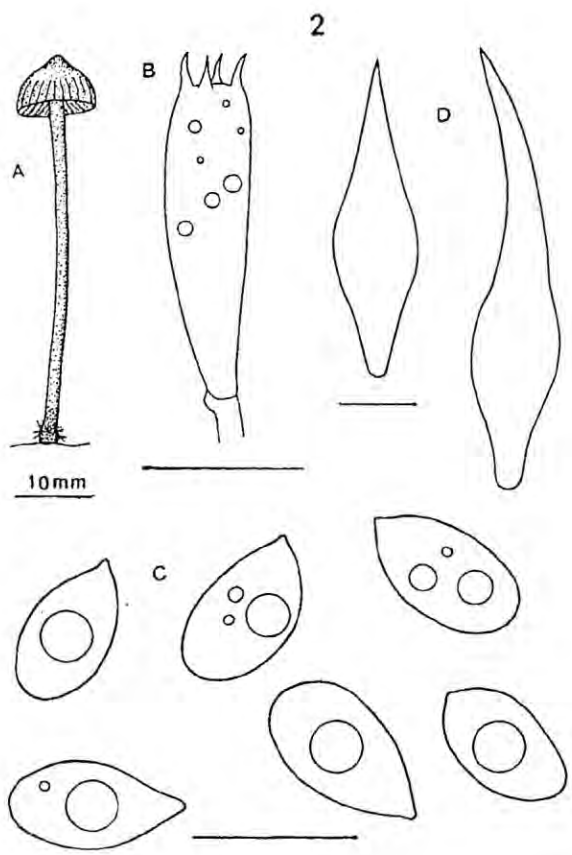
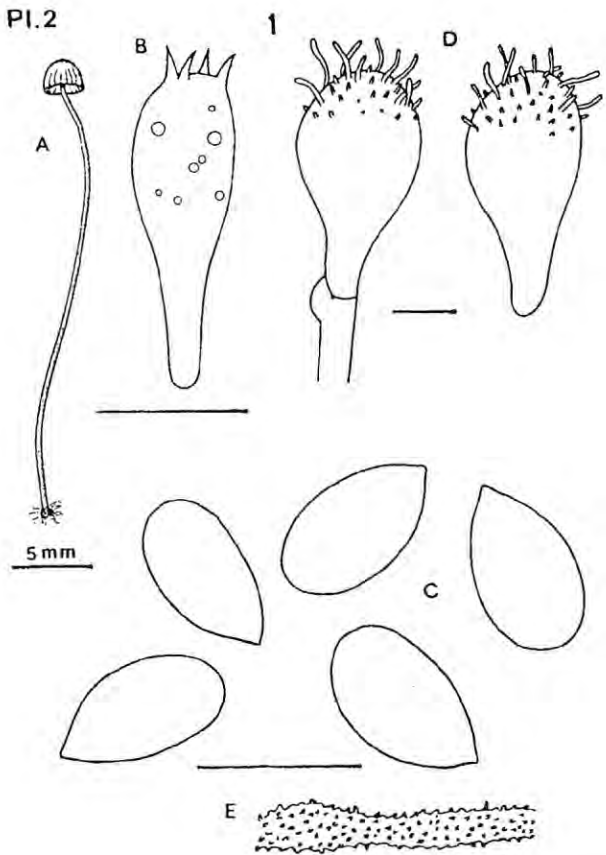
Caulocystiden: tot 12 μm breed, in het bovenste gedeelte dicht bezet met wrattige tot cilindrische

← Plaat 1. Fig. 1. *Lachnella villosa*. A.: vruchtlichamen, B: basidie, C: sporen, D: basidiolen, E: haren, F: hyfen. Fig. 2. *Mycena filopes*. A: vruchtlichaam, B: basidie, C: sporen, D: cheilocystiden. E: caulocystide, F: pileipellishyfe. Fig. 3. *Mycena galopus*. A: vruchtlichaam, B: basidie, C: sporen, D: cheilo- en pleurocystiden.

Maatstreep = 10 μm

Pl. 2

uitwasjes, gekromd naar buiten gericht.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggend, overjaars stengelfragment, Kontich "Vuile Plas" IFBL C4.47.13, 10.11.02, De Meulder (BR-155687,02).

Opmerkingen: deze soort is nauw verwant met *Mycena metata* (Fr.: Fr.), P. Kumm. maar deze heeft een meer beige hoed en de cheilocystiden zijn meestal gesteeld.

24. *Mycena galopus* (Pers.: Fr.) P. Kumm.

Melksteelmycena (Plaat 1, figuur 3)

Hoed: 5-20 mm, eerst klokvormig, later kegelig tot vlak, soms met umbo, gestreept tot nagenoeg het centrum, grijsbruin, donkerder in het centrum.

Lamellen: L=13-16, l=1-3, aangehecht, snede bepoederd door de talrijke cheilocystiden.

Steel: 50-70 x 1-2 mm, cilindrisch, basis iets dikker, glad, grijsachtig, met wit melksap bij doorbreken, basis met lange, witte vezels aan het substraat gehecht.

Geur en smaak: zwak radijsachtig.

Sporen: 11-13 x 6-7 μm , elliptisch, glad, hyalien, met druppels, J+.

Basidia: 25-38 x 7-9,5 μm , knotsvormig, 4 (-2) sterigmen; met basale gesp.

Cheilo- en pleurocystiden: 50-90 x 9-12 μm , spoelvormig, dunwandig, hyalien.

Onderzocht materiaal: verschillende jonge en volwassen vruchtlichamen op vochtig liggende stengels, Zoersel "Zoerselbos", IFBL C5.13.42, 12.10.02, De Meulder (BR-155703,18).

Opmerkingen: deze soort is in het veld goed te herkennen aan het witte melksap in de steel en microscopisch aan de vele spoelvormige cheilocystiden.

Met uitzondering van Hadjisterkoti & Grund wordt in de literatuur geen melding gemaakt van de gevonden soort op varenstengels (in Maas Geesteranus 1992).

25 *Mycena lohwegii* Singer

(Plaat 2, figuur 1)

Hoed: 2-5 mm diameter, klokvormig, witachtig met bruinachtig centrum, fijn doorschijnend gestreept,

← Plaat 2. Fig. 1. *Mycena lohwegii*. A: vruchtlichaam, B: basidie, C: sporen, D: cheilocystiden, E: hyfe van de hoed. Fig. 2. *Mycena sanguinolenta*. A: vruchtlichaam, B: basidie, C: sporen, D: cheilocystiden. Fig. 3. *Mycena metata*. A: vruchtlichaam, B: basidie, C: sporen, D: cheilocystiden, E: hoed- en steelhyfe. Fig. 4. *Psilocybe crobula*. A: vruchtlichaam, B: basidie, C: sporen, D: cheilocystiden.

glad.

Lamellen: L=9-1, l=1, aangehecht tot iets aflopend op de steel, wit.

Steel: 60 x 0,4 mm, cilindrisch, glad, bleek geelbruinachtig, met witte vezels aan het substraat gehecht.

Sporen: 9-10 x 4,5-6,5 μm , pit- tot knotsvormig, glad, inhoud met druppels.

Basidia: 23-28 x 7-8 μm , knotsvormig, met druppels, 4 sterigmen van circa 4 μm lang.

Cheilocystiden: 28-38 x 15-21 μm , knots- of peervormig, gedeeltelijk bedekt met korte of lange, cilindrische uitgroeisels; met gespen.

Pleurocystiden: geen waargenomen.

Hyfen van de hoed: dicht bedekt met uitgroeisels.

Onderzocht materiaal: op overjaarse stengelresten die beschut werden door de verse varenstengels (microklimaat), Kontich "Vuile Plas", IFBL C4.47.13, 28.10.02, De Meulder (BR-155617,29).

Opmerkingen: het vinden van deze kleine, tere paddestoeltjes is het resultaat van gericht zoeken en is deze soort wellicht minder zeldzaam dan men vermoedt. Ze is nog niet eerder gemeld voor België.

26. *Mycena metata* (Fr.: Fr.) P. Kumm.

Dennenmycena (Plaat 2, figuur 3)

Hoed: 10-15 mm diameter, kegelig-klokvormig, later uitgespreid, gestreept tot over de helft, oppervlak glad, beige-kleurig, in het centrum iets donkerder, rand lichter.

Lamellen: L= 12-17, met korte tussenlamellen, witachtig tot beigegekleurig, buikig, smal en haaks aan de steel gehecht, snede glad

Steel: 20-35 x 1-1,5 mm, cilindrisch, glad, grijsbruin, aan de top lichter en aan de basis donkerder van kleur, met witte vezels aan het substraat gehecht.

Geur: jodoform bij opdrogen

Sporen: 8,5-11 x 5-6 μm , pitvormig, glad, hyalien, inhoud met druppels.

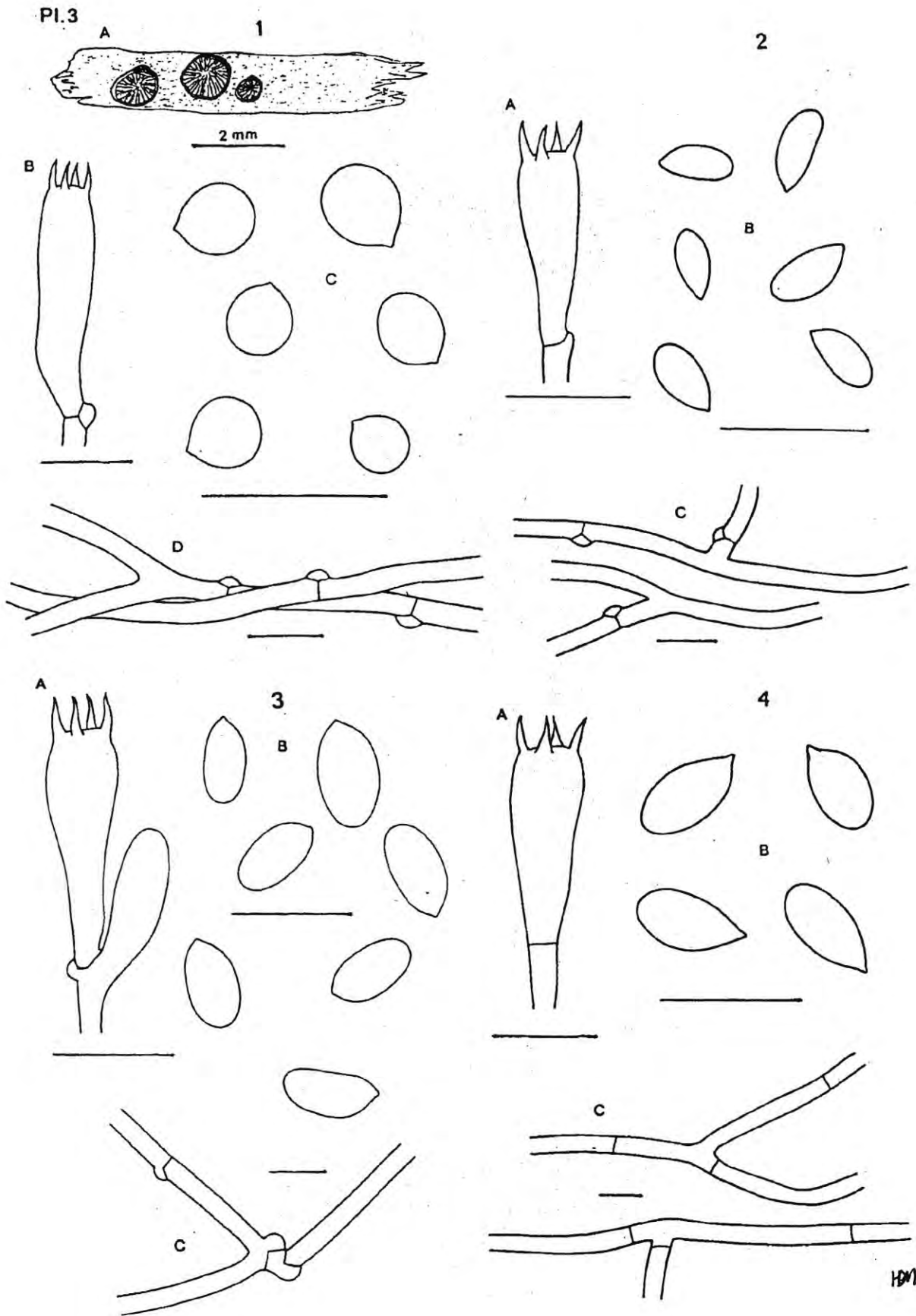
Basidia: 19-25 x 7-9 μm , knotsvormig, 2 (-4) sterigmen en basale gesp

Cheilo- en pleurocystiden: 20-45 (-56) x 10-22 μm , voor het merendeel duidelijk gesteeld, knotsvormig, cilindrisch tot onregelmatig gevormd, met apicaal korte tot soms lange, vingervormige uitwassen; met gespen.

Hoed- en steelhyfen: met verspreide, wrattige uitwasjes.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggende, overjaarse stengelfragmenten tussen mos, Zoersel "Zoerselbos", IFBL C5.13.43, 16.11.02, De Meulder (BR-155666,78).

Opmerkingen: de gevonden soort is nauw verwant

met *M. filopes* (Bull. Fr.) P. Kumm. (zie nr. 23) maar deze heeft een meer grijsachtige hoedkleur en de cheilocystiden zijn meestal niet of kort gesteeld.

27. *Mycena sanguinolenta* (Alb. & Schwein.: Fr.) P. Kumm.

Kleine bloedsteelmycena (Plaat 2, figuur 2)

Hoed: 5-20 mm diameter, 6-7 mm hoog, kegelvormig, met of zonder umbo, bruinachtig rood, centrum donkerder, doorschijnend gestreept, rand vaak donkerbruin tot paarsbruin en fijn getand.

Vlees: zeer dun, roodachtig.

Lamellen: L: 17-20, l: 1-2, bochtig aangehecht, vleeskleurig getint, rand roodachtig.

Steel: 35-60 x 0,5-2 mm, cilindrisch, glad, vleeskleurig, met bruinachtig rood sap, de basis vastgehecht aan het substraat met witte vezels.

Sporen: 8-10 x 5-6 μm , elliptisch tot pitvormig, glad, hyalien; inhoud met druppels.

Basidia: 25-30 x 6,5-9 μm , knotsvormig, 4(2) sterigmen; met basale gesp.

Cheilocystiden en pleurocystiden: 25-54 x 9-12 μm , spoelvormig met spitse of iets afgeronde top, talrijk aanwezig.

Hyfen van de steeltop: 1- 4,5 μm diameter, met diverticulate uitsteeksels.

Caulocystiden: 15-20 x 6-7,5 μm , gelijkvormig met de cheilocystiden.

Onderzocht materiaal: op dode, liggende stengelfragmenten, Hingene "Domein d'Ursel", IFBL D4.54.32, 11.08.02, De Meulder, (BR-155616,28).

Opmerkingen: de vorm en kleur van de hoed, samen met de rode lamelsnede en het bruinrode sap in de steel zijn goede kenmerken om deze soort reeds in het veld te herkennen.

28. *Psilocybe crobula* (Fr.) Sing. 28.

Psilocybe crobula (Fr.) Sing.

Syn.: *Deconia crobula* (Fr.) Romagn.

Franjekaalkopje (Plaat 2, figuur 4)

Hoed: 5-12 mm diameter, halfkogelig, gewelfd, met zwakke umbo, kleverig; bleek- tot roodbruin met iets lichtere rand, witachtige velumresten vooral aan de rand; hoedhuid aftrekbaar.

← Plaat 3. Fig. 1. *Resupinatus applicatus*. A: vruchtlichamen, B: basidie, C: sporen, D: hyfen van de hoedhuid. Fig. 2. *Athelia bombacina*. A: basidie, B: sporen, C: hyfen. Fig. 3. *Athelia fibulata*. A: basidie, B: sporen, C: hyfe. Fig. 4. *Athelia pyriformis*. A: basidie, B: sporen, C: hyfen.

Maatstreep = 10 μm

Lamellen: L:17-20, l:1-3, grijsbruin tot roestkleurig, breed aangehecht, met tandje aflopend.

Steel: 9-12 x 0,5-1 mm, cilindrisch, recht of iets gekromd, kleur als van hoed, bedekt met witte zijdeachtige vezels.

Sporen: 5,5-6,5 (7,5) x 4-4,5 x 3,5-4,5 μm , lichtjes lentiform in voorzicht, elliptisch in zijzicht, dun- tot iets dikwandig, glad, niet opvallend hoekig, met duidelijke centrale kiemporie, lichtbruin; sporee paarsachtig.

Basidia: 20-25 x 5-7 μm , cilindrisch-knotsvormig, 4 sterigmen en basale gesp.

Cheilocystiden: 20-42 x 5-7 μm , lageniform met lange nek.

Pleurocystiden: geen waargenomen.

Onderzocht materiaal: op dode, liggende stengelfragmenten, Hingene "Domein d'Ursel", IFBL D4.54.32, 11.08.02, De Meulder (BR-155699,14).

Opmerkingen: de gevonden soort is nauw verwant aan *P. inquilina* (Fr.: Fr.) Bres., maar deze heeft grotere sporen en groeit meestal op dode grassen terwijl *P. crobula* de voorkeur geeft aan taaiere kruidstengels en twijgjes; het velum van deze laatste is ook meer ontwikkeld.

29. *Resupinatus applicatus* (Batsch : Fr.) Gray

Syn.: *Geopetalum striatulum* (Fr.) Kühner & Romagn. var. *applicatum* ss. Joss.

Kaal dwergoortje (Plaat 3, figuur 1)

Hoed: tot 10 mm diameter, jong halfkogelig tot bekervormig, later uitgespreid, rond tot niervormig, resupinaat of zijdelings aangehecht, oppervlak bedekt met een fijne dons, daaronder grijs tot zwart, randzone glad, rimpelig, iets lichter van kleur.

Steel: geen.

Vlees: gelatineus, dunvlezig, grijs.

Lamellen: aflopend en radiair vanaf de pseudosteel, dikachtig, bleek tot donkergrijs, met viltige rand.

Sporen: 3,8-4,7 x 3,5-4,5 μm , subglobuleus tot globuleus, hyalien, glad; inhoud met 1 grote of meerdere kleine druppels.

Basidia: 18-23 x 5-7,5 μm , knotsvormig, 4 sterigmen die 2,5-3 μm lang zijn, met basale gesp en inhoud met druppels.

Cystiden: geen waargenomen.

Hyfen van de hoedhuid: zeer lang en verstrengeld, 2-4 μm diameter, bruin gepigmenteerd, met gespen.

Onderzocht materiaal: op een dood liggend stengelfragment, Kontich "Vuile plas", IFBL C4.47.13, 13.05.02, De Meulder, 155639,51 (BR).

Opmerkingen: deze soort is te herkennen aan de eerst bekervormige, later uitgespreide hoedjes die viltig

zijn, grijs van kleur en resupinaat aangehecht; ze wordt zelden gevonden op Adelaarsvaren.

30. *Athelia bombacina* (Link) Pers.

Witzijdig vliesje (Plaat 3, figuur 2)

Vruchtlichamen: resupinaat, dun vliesachtig, los op het substraat, gemakkelijk te verwijderen, glad, wit tot crèmekleurig.

Sporen: 4,5-6 x 2,5-3 μm , elliptisch, glad, hyalien, inhoud soms met druppels.

Basidia: 10-15 x 4,5-5 μm , knotsvormig, 4 sterigmen en met basale gesp.

Hyfensysteem: monomitisch, hyfen 2,5-4 μm diameter, dunwandig, hyalien, septen met gespen.

Cystiden: niet waargenomen.

Onderzocht materiaal: op afgestorven bladsteel, Hingene "Domein d'Ursel", IFBL C4.54.32, 02.11.02, De Meulder (BR-152915,43 (BR)).

Opmerkingen: deze saprofyt, die slechts eenmaal werd aangetroffen, blijkt volgens het "Overzicht" (1995) een uiterst zeldzame soort te zijn. Ze is nauw verwant met *A. fibulata* maar deze heeft grotere sporen en basidia.

31. *Athelia fibulata* M.P.Christ.

Gespenvliesje (Plaat 3, figuur 3)

Vruchtlichamen: resupinaat, dun vliesachtig, wit tot crèmekleurig.

Sporen: 7-10 x 3,5-5 μm , elliptisch tot cilindrisch, glad, hyalien, meestal met druppels.

Basidia: 15-20 x 5-7 μm , knotsvormig, 4 sterigmen, met basale gesp.

Cystiden: niet waargenomen.

Hyfensysteem: monomitisch, subhymeniale hyfen 3-4 μm diameter, dunwandig, de basale hyfen iets dikker en lichtjes dikwandig; septen met gespen.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggende, overjarige stengelfragmenten tussen mos, Zoersel "Zoerselbos", IFBL C5.13.43, 16.11.02, De Meulder (BR-152881,09 (BR)).

Opmerkingen: deze soort is te herkennen aan de aanwezigheid van gespen aan alle septen; ze lijkt op *A. bombacina* (Link) Pers. maar deze soort heeft kleinere sporen en basidia.

32. *Athelia pyriformis* (Christ.) Jülich

Peersporig vliesje (Plaat 3, figuur 4)

Vruchtlichamen: resupinaat, dun vliesachtig, wit tot crèmekleurig.

Sporen: 7,5-9,5 x 4,5-5,5 μm , elliptisch tot

peervormig, glad, hyalien.

Basidia: 18-22 x 6,5-8 μm , knotsvormig, 4 sterigmen, geen basale gesp.

Hyfensysteem: monomitisch, hyfen 4-7 μm diameter, dunwandig, septen zonder gespen.

Onderzocht materiaal: op dode, vochtig liggende stengels, Kontich "Vuile plas", IFBL C4.47.13, 15.05.02, De Meulder (BR-155701,16).

Opmerkingen: de beschreven soort is gekarakteriseerd door de dunne, vliesachtige vruchtlichamen, de hyfen zonder gespen en de peervormige sporen.

Literatuur

- ARNOLDS E., KUYPER T.W. & NOORDELOOS M.E. (1995) – Overzicht van de paddestoelen in Nederland. N.M.V. Leiden.
- BAS C., KUYPER T.W., NOORDELOOS M.E. & VELLINGA E.C. (1995) – Flora Agaricina Neerlandica. Vol. 3. Tricholomataceae (2). Balkema, Rotterdam/Brookfield.
- BAS C., KUYPER T.W., NOORDELOOS M.E. & VELLINGA E.C., 1999 – Flora Agaricina Neerlandica. Vol. 4. Strophariaceae, Tricholomataceae (3). Balkema, Rotterdam/Brookfield.
- BREITENBACH J. & KRÄNZLIN F. (1986) – Pilze der Schweiz. Band 2. Nichtblätterpilze. Luzern.
- BREITENBACH J. & KRÄNZLIN F. (1991) – Pilze der Schweiz. Band 3. Röhrlinge und Blätterpilze. 1.Teil. Luzern.
- DE MEULDER H. (2004) – Paddestoelen op Adelaarsvaren (*Pteridium aquilinum*) (deel 1). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring 2004*: 72-79
- DE MEULDER H. (2004) – Paddestoelen op Adelaarsvaren (*Pteridium aquilinum*) (deel 2). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring 2004*: 105-110
- HADJISTERKOTI E. & GRUND D.W. (1984) – New and interesting taxa of *Mycena* Pers. occurring in Nova Scotia. *Proc. N. S. Inst. Sci.* **34**: 163-171
- JÜLICH W. (1984) – Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze Kleine Kryptogamenflora. Band II b/l. Basidiomyceten. 1.Teil. Gustav Fischer, Stuttgart.
- MAAS GEESTERANUS R.A., (1992) – *Mycenas* of the Northern Hemisphere 1 & 2, Amsterdam.
- MOSER M. (1983) – Die Röhrlinge und Blätterpilze Kleine Kryptogamenflora. Band II b/2. Basidiomyceten. 2. Teil. Gustav Fischer, Stuttgart.
- VANDEVEN E. red. (1996) – Aantekenlijst voor zwammen en slijmzwammen. K.A.M.K. Antwerpen.

De Sterren van die dag: *Geastrum campestre* en *Geastrum floriforme* op de Antwerpse Linkeroever.

Karel Van de Put
Dascottelei 72/2, 2100 Deurne

"Karel, ik heb wat voor je!" Die dinsdagavond had ik amper de drempel van de Bioruimte overschreden en nauwelijks de tijd gekregen mijn overjas aan de haak te hangen of Frans Thevissen kwam met rasse schreden op mij toegelopen en klampte me aan met de enthousiast klinkende mededeling dat hij een aardster voor me meegebracht had. Vorige zondag was hij met vrouwlief op Linkeroever gaan wandelen en had hij het zwammetje gevonden in de buurt van Alberdienst's manege. Hij dacht dat het misschien de Baretardster zou kunnen zijn. Nu, deze aardster is geen onbekende voor ons Antwerps "maritiem districtje" aan de overkant van de Schelde. Een tiental jaren geleden floreerde immers een imposante kolonie van deze *Geastrum striatum* achter de gasinstallatie van Blokkersdijk op een oude stortplaats met vlierstruiken en veel netels. Helaas, om niet al te duidelijke redenen, stierf plots het *Sambucus* bestand af, werd het areaal ingepalmd door de alom tegenwoordige *Calamagrostis* begroeiing en onze aardsterren verdwenen even prompt.

Trots liet Frans zijn vondst bewonderen. Het kleine, al gedroogde sterretje, amper twee centimeter diameter, vertoonde inderdaad de verwachte gevoerde en scherp afgelijnde mondzone, maar de slippen van het vruchtlichaam, een achttal, waren helemaal naar de sporenzak toegekruld, zonder deze laatste echter te bedekken. De kleur van de twaalfmillimeter grote sporenzak was grijs en in tegenspraak met de loodgrijze kleur bij *Geastrum striatum*. Bovendien was er helemaal geen spoor van een steeltje te bekennen. Dus even de loep erbij gehaald. De sporenzak bleek niet glad te zijn maar was integendeel ruw korrelig. Het werd meteen duidelijk, het betrof hier de Ruwe aardster, *Geastrum campestre*. Deze soort was mij tot hertoe slechts gekend van twee vondsten uit de Westhoek, telkens maar van twee exemplaren.

De laatste tijd had ik zowel de gasteromyceten als Linkeroever letterlijk en figuurlijk wat te veel "links" laten liggen. De vondst van Frans deed mij een tweetal weken later, op een "Zoerselvrije" zaterdag, besluiten toch nog eens poolshoogte te gaan nemen op Linker Oever in de stille hoop de vindplaats van

die aardster terug te vinden. Op een eerste mosrijke plek die ik onderhanden wilde nemen viel er niets te bespeuren van ook maar enige stuifzwam of andere paddestoel. Een tiental meter verder bleek een gelijkaardig plekje heel wat vruchtbaarder te zijn. Onmiddellijk werd ik verwelkomd door enkele tientallen exemplaren van de Gewone steelbovist, *Tulostoma brumale*, die hun donkeromtuite hoofdjes demonstreerden. Twee stappen verder, het half in de grond verzonken roodbruine vruchtlichaam van een eenzame *Bovista tomentosa*, amper gescheiden van een bleek-koperkleurige *Bovista aestivalis*, de Melige bovist. Een kleine onoplettendheid belette mij even later bijna om dit stukje te schrijven. Ik kon nog net mijn linkervoet weerhouden een stap verder te zetten om niet een hele kolonie aardsterretjes te vertrappen. Op een oppervlakte van niet meer dan vier vierkante decimeter werd ik geconfronteerd met niet minder dan negen exemplaren. Met een vluchtige en oppervlakkige controle van enkele sporenzakjes kon ik mijn vermoeden bevestigen. Dit moest het gebiedje zijn waar Frans die Ruwe aardster had geplukt.

Bijna alle vruchtlichamen waren reeds in minder frisse staat. Slechts één was er duidelijk pas ontloken, nog mooi beige en met volvezige slippenkrans en een lichte roodbruine verkleuring ter hoogte van de scheurvlakken van die slippen. Toen ik alle negen vruchtlichamen nog eens grondig één voor één onder de loep nam bleken er tot mijn grote verrassing twee vreemde eendjes in die bijt te zitten. De twee kleinste sterretjes vertoonden geen gevoerd maar wel een duidelijk vezelig peristoom en die mondzone was helemaal niet afgelijnd. De sporenzakjes, amper 8 mm breed, waren volledig glad en lichtjes overlans gerimpeld en de onderkant van de slipjes, die bij de Ruwe aardsterren bekleefd was met zand, was er hier volledig vrij van en witachtig. Met uitgestrekte slippen bereikten zij net 3 cm diameter. Ik kon mijn ogen amper geloven: tussen die reeds dicht bij elkaar groeiende Ruwe aardsterren stonden twee exemplaren van de Bloemaardster, *Geastrum floriforme*. Een aardster die slechts enkele jaren geleden voor het eerst in België opdook in een tuin in Mol waar die groeide tussen

enkele Baretardsterren. Ondertussen is deze aardster ook reeds gekend uit Limburg.

Thuis gekomen en eens gedroogd, toonden de Bloemaardsterren nog een van hun belangrijke kenmerken. Ze zijn zeer sterk hygroscoopisch en bedekken in gedroogde toestand met hun slippen de gehele sporenzak, zoals bij het Weerhuisje, *Astraeus hygrometricus*. Ook de Tepelaardster, *Geastrum corollinum*, bezit deze eigenschap en dient dus te worden onderscheiden van de Bloemaardster. De gewimperde mondzone is dan echter meestal zeer duidelijk afgelijnd. Bij een enkel exemplaar kan dat kenmerk al eens zeer onduidelijk of afwezig zijn. Dan helpen vooral de afmetingen van de sporen die bij de Bloemaardster gemiddeld groter en bij de Tepelaardster gemiddeld kleiner zijn dan 5 µm.

Maar daarmee was mijn Linkeroeveravontuur van die mistige novemberzaterdag nog niet helemaal ten einde. Door de ganse deels bemoste vindplaats grondig af te centimeteren vond ik een tiental meter verder nog een kolonie met nog eens elf Ruwe aardsterren, deze iets meer verspreid over een goede vierkante meter. Het honderdtal *Tulostoma* 's die ik verder nog zag op Blokkersdijk, de vele *Bovista* 's *tomentosa* en de ontelbare *Lycoperdons lividum* maakten die namiddag veel minder indruk op me dan anders. De aardsterren, die waren "de sterren van de dag"!!

Nawoord

Ter ondersteuning van dit verhaal brengen wij hierbij een bijgewerkte versie van de Belgische

aardsterrenleutel die verscheen in het Ankonajaarboek 1998 en een greep nuttige literatuurgegevens over de Belgische aardsterren, aanwezig in de bibliotheek van de KAMK.

Te raadplegen literatuur over Belgische aardsterren:

- ANTONISSEN I. & VAN DE PUT K., (1994): Bijdrage tot de kennis van het genus *Geastrum* aan de Belgische kust. *Sterbeeckia* **16**: 35-41
- DEMOULIN V., (1968): Gastéromycètes de Belgique. *Bull. Nat. Plantentuin van België*. **38**: 1-101
- JALINK L., (1995): De Aardsterren van Nederland en België. *Coolia* **38** suppl.
- MERVIELDE H., (2002): Lang gezocht, eindelijk gevonden: *Geastrum lageniforme*. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* **2002**: 15-16
- VAN DE PUT K., (1992): Het genus *Geastrum* Pers. in België. *Meded. Vlaamse Mycologendag* **1992**: 57-60
- VAN DE PUT K., (1993): *Geastrum floriforme*, een nieuwe aanwinst voor de Belgische fungiflora. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* **1993**: 46-47
- VAN DE PUT K., (1997): *Geastrum fornicatum* na 127 jaar weer opgedoken. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* **1997**: 14-15
- Van de Put K., (1998): De Aardsterren van de provincie Antwerpen. *Ankona Jaarboek* **1998**: 64-72

Sleutel Belgische aardsterren

1. Sporenzak afwezig, sporenpluis vrijliggend	<i>Geastrum melanocephalum</i>
POEDERKOPAARDSTER	
1* Sporenzak aanwezig		2
2. Mondzone gevoerd, sporenzak gesteeld		3
2* Mondzone gewimperd, sporenzak al dan niet gesteeld		6
3. Sporenzak glad		4
3* Sporenzak ruwkorrelig, slippenkrans subhygroscoopisch	<i>Geastrum campestre</i>
RUWE AARDSTER	
4. Sporenzak mutsachtig afgeplat, apofyse kraagachtig afhangend	<i>Geastrum striatum</i>
BARETAARDSTER	
4* Sporenzak (sub)sferisch, niet mutsvormig afgeplat		5
5. Mondzone licht begrensd, apofyse radiair geplooid	<i>Geastrum pectinatum</i>
GROTE AARDSTER	
5* Mondzone sterk begrensd, apofyse eenvoudig	<i>Geastrum schmidlii</i>	

HEIDEAARDSTER

6. Sporezak duidelijk gesteeld 7
6* Sporezak niet duidelijk gesteeld 10
7. Slippenkrans met 4 steltvormige slippen 8
7*. Slippenkrans met meer dan 4 slippen 9
8. Mondzone duidelijk begrensd, aardster tot 3 cm hoog ***Geastrum quadrifidum***
VIERSLIPPIGE AARDSTER
8*. Mondzone niet begrensd, aardster 4 tot 8 cm hoog ***Geastrum fornicatum***
GROTE VIERSLIPPIGE AARDSTER
9. Aardster 1 tot 3 cm, mondzone duidelijk begrensd ***Geastrum minimum***
KLEINE AARDSTER
9*. Aardster groter dan 3 cm, mondzone al dan niet duidelijk begrensd, sporezak donkergrijs
Geastrum coronatum
FORSE AARDSTER
10. Aardster duidelijk hygrosopisch 11
10* Aardster niet hygrosopisch 12
11. Mondzone duidelijk begrensd ***Geastrum corollinum***
TEPELAARDSTER
11* Mondzone niet begrensd ***Geastrum floriforme***
BLOEMAARDSTER
12. Aardster ondergronds ontwikkelend, onderkant met humusbestanddelen, mondzone niet begrensd 13
12* Aardster bovengronds ontwikkelend, onderkant nooit met humusbestanddelen, mondzone al dan niet
duidelijk begrensd 14
13. Aardster dikvlezig, roze wijnkleurig, sporezak met minuscuul steeltje ***Geastrum rufescens***
ROZE AARDSTER
13* Aardster dunvlezig, beige, slippen meestal naar onder gekruld ***Geastrum fimbriatum***
GEWIMPERDE AARDSTER
14. Onderkant slippen donkerbruin, glad en met overlangse barsten, vlezige laag vaak komvormig loskomend
rond sporezak ***Geastrum triplex***
GEKRAAGDE AARDSTER
14* Onderkant slippen bleek geelbruin, soms met overlangse barsten, slippen zeer slank
Geastrum lageniforme
SLANKE AARDSTER

De paddestoel of de gevaarlijke hartstocht – een blijspelletje van Frederik van Eeden

Tjakko Stijve

Sentier de Clies no 12, CH-1806 St.-Légier

In het werk van Vlaamse en Nederlandse schrijvers wordt zelden gewag gemaakt van paddestoelen, zulks in tegenstelling tot het buitenland, waar al geruime tijd serieuze studies aan de gang zijn over zwammen in kunst en literatuur. Geïnteresseerde lezers die zich zonder veel inspanning op de hoogte willen stellen, worden verwezen naar een geïllustreerd artikel van de bekende mycoloog Hanns Kreisel (2002), die op een onderhoudende wijze 114 personen uit kunst, literatuur en politiek opvoert, die allen blijk hebben gegeven van een bijzondere belangstelling voor de zwammenwereld. Ten onzent heeft Lemaire (1995) een bescheiden poging gedaan om een aantal gedichten over paddestoelen uit binnen- en buitenlandse literatuur te verzamelen. Het daartoe verrichte zoekwerk moet echter oppervlakkig zijn uitgevoerd. Zo missen wij *In het bos* van Albert Verwey (1890), dat misschien wel het mooiste paddestoelengedicht is dat in onze taal is geschreven. Wel vestigt Lemaire de aandacht op *De kleine Johannes* van Frederik van Eeden (1887), een klassiek boek, dat lange tijd welhaast verplichte lectuur was voor middelbare scholieren. Het is een symbolisch sprookje over de ontwikkelingsgang van een kind, waarin de verbeelding (Windekind) het moet afleggen tegen het rationalisme en materialisme, die vertegenwoordigd worden door de figuren Wistik en Pluizer. Aan het einde krijgt het verhaal een sociaal-ethische wending, waarbij Johannes op zijn taak onder de mensen wordt gewezen door een soort geleider. Oudere lezers die het voorrecht hadden van een geïllustreerde editie, herinneren zich misschien nog de bijgaande plaat van Edzard Koning, waar men, in een decor van fraaie zwammen, Windekind en Johannes de kabouter Wistik ziet bezoeken. In hoofdstuk 5 van het boek komt een heel mooie passage voor over paddestoelen, die worden voorgesteld als droombeelden van het moede herfstwoud. Voorts geeft de schrijver ons een dialoog tussen de Vliegezwam en de Duivelszwam en voert hij in de duinen een kolonie Aardsterren op, wier hoogste levensvervulling het sporenstuiven is....

Desondanks moet van Eeden zijn belangstelling voor de zwammenwereld al vroeg hebben verloren. In zijn latere romans, studies, gedichten, dagboeken en dromenboek komt geen enkele paddestoel meer voor. Het was dan ook een verrassing toen ongeveer 10 jaar geleden te Amsterdam een

blijspel van hem werd opgevoerd onder de titel *De paddestoel* of *De gevaarlijke hartstocht* (Querido, 1996). De jonge Van Eeden schreef dit toneelstukje ter gelegenheid van de zilveren bruiloft van zijn ouders, die op 2 oktober 1881 werd gevierd. Het werd toen in een studenten Almanak gepubliceerd, maar niet belangrijk genoeg gevonden om in 'schrijvers bibliografie te worden opgenomen. Het is toe te juichen dat het ruim een eeuw later alsnog verscheen, want het blijspelletje is onbedoeld een stukje oude Nederlandse mycografie geworden, omdat er C.A.J.A. Oudemans en Frederik van Eeden senior, twee paddestoelenkenners van het eerste uur, in voorkomen! Corneille, Antoine, Jean, Abraham Oudemans (1825 – 1906) is bij zowel botanici als mycologen terdege bekend. Men dankt hem o.a. de serie in drie delen van *Neerlands Plantentuin* (1865 – 1867) met opdracht aan H.M. de Koningin. Samen met Hugo de Vries schreef hij een Leerboek der Plantkunde ten gebruike bij het hoger onderwijs. Zijn mycologische publicaties in boekvorm verschenen overwegend in het Frans en brengen heden ten dage nog forse prijzen op, zoals de *Catalogue raisonné des Champignons des Pays-Bas* (1904), die genoteerd staat voor € 120 . Het Franse mycologische wereldje toont zich weinig dankbaar voor Oudemans moeite om in de taal van Molière te schrijven. Als bij hen het geslacht *Oudemansiella* ter sprake komt, hoort men vaak de typisch Gallische verzuchting *Un nom à coucher dehors !* Van Eeden senior (1829 – 1901) was Algemeen Secretaris van de Maatschappij voor Nijverheid en (later) directeur van het Koloniaal Museum (thans Instituut voor de Tropen). Hij was een ijverig botanicus, die niet alleen meewerkte aan de omvangrijke *Flora Batava*, maar ook zijn botanische wandelingen beschreef in *Onkruid* (1886), een zeer leesbaar werk, dat een eeuw later nog werd herdrukt. Zijn mycologische publikaties vond ik terug in Oudemans's monumentale *Révision des Champignons tant supérieurs qu'inférieurs trouvés jusqu'à ce jour dans Les Pays-Bas* (1892). In zijn voorwoord *Aperçu historique concernant l'étude des champignons aux Pays-Bas* noemt hij onder de zeldzame 19e eeuwse mycologische publikaties twee artikeltjes van FvE sr (1865) over *Geaster fornicatus* (Grote vierslippige aardster) en *Boletus parasiticus* (Kostgangerboleet), die in Nederland nog niet eerder waren gevonden.. De Aardster groeide in het park Lindenheuvel te

Bloemendaal, terwijl *B. parasiticus* in de Haarlemmerhout op *Scleroderma vulgare* (Aardappelbovist) werd aangetroffen.

In een later artikel (Oudemans, 1873) vermeldt de hoogleraar in de botanie: *j'aime à relever que Mr. Van Eeden a poursuivi la publication des planches coloriées de Champignons supérieurs des Pays-Bas, accompagnées d'un texte explicatif en Hollandais et en Français, dans la Flora Batava*. De heren hebben ongetwijfeld intensief samengewerkt, want in de bovengenoemde *Révision...* noemt Oudemans FvE sr herhaaldelijk als leverancier van belangrijke paddestoelen. Dit blijkt dan ook duidelijk uit het blijspelletje in twee bedrijven, waarover ik hier wat meer wil vertellen.

De personen zijn Arie Plaatzwam, botanicus en zijn vrouw Boleta, waarin we zonder moeite Van Eeden senior en zijn vrouw Neeltje herkennen. Een derde persoon is Louise, ook Wiesje genaamd, hun nichtje. Als het gordijn opgaat, zien we aan een bosrand Plaatzwam, die, na in een monoloog de herfst en de verschijning der paddestoelen te hebben begroet, een lied aanheft, waarvan de volgende strofen het citeren waard zijn:

Van alle planten hier op aard
Zijn zwammen mij het meeste waard,
Ze worden door mij saam gegaard
Als kostbare juwelen –

Ik min ze allen, groot en klein
Het mogen dikke, ronde zijn
Of lange dunne, slank en fijn
Met ringen om de stelen.

Nicht Wiesje komt op en herinnert haar oom er aan dat het die dag zijn zilveren bruiloft is. Plaatzwam is niet onder de indruk, want de wetenschap gaat immers vóór dergelijke jubilea. Hij is namelijk op zoek naar de *Lactarius controversus* of Betwiste melkpaddestoel, waarmee hij geleerde lauweren hoopt te oogsten ("Ik roof de kroon van 't hoofd van Oudemans...")

Het is duidelijk dat de schrijver hier het mycologisch fanatisme van zijn vader op humoristische wijze op de korrel neemt. Van Eeden senior ging namelijk zo op in zijn hobby dat hij zijn vrouw er wel eens voor verwaarloosde.

Als vervolgens Boleta opkomt, beklagt zij zich er tegenover haar nichtje bitter over dat haar man "voor niets anders leeft dan voor zwammen, terwijl hij zijn arme vrouw aan haar lot overlaat. Het huis ligt steeds vol paddestoelen en 's nachts droomt hij van Solidorussen en Barikussen en al die namen meer..." Boleta wil echter haar zilveren bruiloft op gepaste wijze vieren en ze heeft dan ook een plannetje, waarvan zij haar nichtje deelgenote

maakt. Er moet een feestelijk dineetje worden gehouden, waarvoor Wiesje niet alleen moet kokkerellen, maar er ook voor moet zorgen dat haar oom niet afgeleid wordt door die vieze, nare zwammen :

"Want weet je, als Arie aan het termineren is, en in dat groote boek zit van professor Oudemans, dat de professor hem zelf cadeau heeft gedaan, want hij is een groot vriend van Arie, zo heel intiem, weet je, ze zeggen "jij" en "jou" tegen mekaar. Als hij daar dan in zit, dan kan je hem met geen gloeiende tangen er uit krijgen. En daarom wou ik nu, als hij aanstonds met die akelige zwammen thuiskomt, dat jij stilletjes de bus wegnam en als hij 't niet merkt de heele rommel...(maakt een wegwerpend gebaar)"

Na enig aandringen stemt Wiesje toe.

Het eerste bedrijf eindigt met Arie Plaatzwam die, komende uit het bos, triomfantelijk zijn vondst van *Agaricus Lactarius controversus* meldt.

In het tweede bedrijf dat zich afspeelt in de huiskamer van Plaatzwam vernemen we dat nicht Wiesje de paddestoel inderdaad heeft verdonkeremaand. Oom Arie is in alle staten : "ik ben verloren, mijn kostbare *Agaricus*, weg! Ten gronde gericht ", maar zijn wederhelft Boleta weet hem zoetjes aan toch aan tafel te krijgen. Wat blijkt nu echter ? Bij het eten van de door Wiesje klaargemaakte ragout, ontdekt haar oom iets opmerkelijks. De saus bevat fragmenten van een zwam, want de nicht heeft de uit de studeerkamer weggenomen melkzwam in het gerecht verwerkt. Grote consternatie, want die paddestoel is – althans volgens oom – vergiftig! De vrouwen vallen bijkans in zwijm. Arie loopt jammerend rond. Geroep om een dokter. Alle drie zingen :

't Is door die mellekzwam
Dat ik nu reeds sterf.
dat ik te vroeg
het leven derf...

Arie Plaatzwam bedenkt eensklaps dat er nog redding mogelijk is. Als de determinatie eens fout was? Hij laat Wiesje het boek van "Caja" Oudemans halen en raadpleegt het zorgvuldig. En zowaar, de door hem gevonden paddestoel had een ruwe hoed en kan dus niet de Betwiste melkzwam zijn geweest! Grote vreugde. Gezamenlijke zang, waarin Oudemans lof wordt toegezwaaid. Verzoening tussen man en vrouw. DOEK.

Het toneelstukje is een gelegenheidsmaaksel en men begrijpt dat Van Eeden jr het indertijd buiten zijn gepubliceerde oeuvre heeft gehouden. Voor mycofielen heeft het stellig een zekere curiositeitswaarde. Fontijn, Van Eeden's biograaf, heeft er echter een nawoord bijgeschreven, waarin

hij het werkje uittilt boven wat hij enige jaren vroeger karakteriseerde als een niemandallete, dat net aardig genoeg was om tussen de schuifdeuren van de huiskamer te spelen (Fontijn, 1990). Op vele beweringen in die nabeschouwing valt het een en ander af te dingen. Fontijn begint met het opvoeren van Sigmund Freud, de vader der psychoanalyse, die zo'n merkwaardige verhouding tot de paddestoelen zou hebben gehad. Hij zou een hartstochtelijk zwammenzoeker zijn geweest, die zijn kinderen daarbij liefst thuis liet. Freud sloop zelfs behoedzaam naar de reeds van verre waargenomen paddestoel, sprong er bijkans bovenop en zette zijn hoed er over. M.a.w., Freud was niet weinig geschift. Het is waarschijnlijker dat tijdens een paddestoelenjacht, waarbij zijn biograaf Ernest Jones hem een keer vergezelde, Freud deze komedie opvoerde om zijn mycofobe vriend er tussen te nemen. In werkelijkheid ging het gezin Freud vaak gezamenlijk eetbare paddestoelen zoeken en daarbij gebeurde het wel eens dat de Pater familias een mooie "Steinpilz" vond, tersluiks zijn hoed er over heen zette en zijn kinderen aanspoorde om goed in de onmiddellijke omgeving te zoeken. Natuurlijk duurde het dan wel even voordat een van de kleinen op het idee kwam om onder de hoed te kijken...

Fontijn beweert ook dat Freud, die toch in zijn leer een overheersende plaats aan de seksualiteit inruimde, de erotische connotaties van de paddestoel niet heeft gekend en deze zelfs zou hebben verdrongen! Hij moet Freud's oeuvre slecht hebben gelezen, want de psychoanalyticus zag in de paddestoel wel degelijk een fallisch symbool. Zo vermeldt hij dat er zwammen zijn, die hun botanische naam (e.g. *Phallus impudicus*) ontlenen aan hun gelijkenis met het mannelijk lid. In de volkstraditie zou de erotische symboliek van de zwammen nauwelijks een rol spelen, maar het blijft merkwaardig, dat er tussen 1900 en 1920 een groot aantal postkaarten verscheen, waarop dit onderwerp onverbloemd werd geëxploiteerd! (Stijve, 2000)

Fontijn maakt het nog bonter als hij er op wijst dat de latere psychiater Van Eeden jr beter op de hoogte was dan Freud. Zijn dubbelzinnige blijspelletje zou wemelen van allerlei toespelingen op de oedipale en matrimoniale verhoudingen in huize Van Eeden. De biograaf levert geen adstructie hiervan en dat is maar goed ook, want het is nonsens. Immers, in het stukje laakt de zoon op speelse wijze Van Eeden sr's neiging om teveel tijd aan de paddestoelenstudie (de gevaarlijke hartstocht!) te besteden en daardoor conflicten uit te lokken met zijn vrouw, die overigens heel goed voor zichzelf op kon komen. De paddestoel in het stuk is geen griezelig seksueel symbool, maar een

Lactarius controversus, de Betwiste melkzwam, duidelijk gekozen vanwege de naam. Dit laatste is Fontijn blijkbaar ontgaan, want hij verwondert er zich over dat de matig algemene *L. controversus* zo begeerd wordt door Arie. Hij oppert zelfs uiterst zeldzame soorten als *L. populinus* en *L. sulsinus* als alternatieven! Als men de keuze van de paddestoel wil kritiseren, kan worden opgemerkt dat *L. controversus* onmogelijk erg giftig kan zijn. Destrée (1901) nam hem zelfs op in haar lijst van eetbare soorten voor Nederland en vele jaren later sprak Romagnesi (1961) van een "très médiocre comestible". Maar de jeugdige Van Eeden heeft stellig vertrouwd op de autoriteit van de grote Oudemans, die op blz 153 van zijn *Révisions* de naam *controversus* verklaart als "hostile", car faisant allusion aux qualités vénéneuses!

Referenties

- DESTREE, C.E. (1901) – Handleiding tot het bepalen van de in Nederland groeiende hogere Zwammen. Uitgegeven door de Nederlandsche Botanische Vereniging. F.E. MacDonald, Nijmegen.
- KREISEL H. (2002) – Bekante Persönlichkeiten als Pilzliebhaber. *Zeitschrift f. Mykologie* 68: 3 – 30.
- LEMAIRE T. (1995) – Godenspijs of duivelsbrood. Op het spoor van de Vliegenschwam. Appendix II, blz 169 – 177.
- OUDEMANS C.A.J.A. (1873) – Matériaux pour la Flore Mycologique de la Hollande II, Geciteerd in "Révision des Champignons..."(1892), *Verh. Kon. Akad. Wet. 2e sectie*, Deel II, pp 16 – 18.
- OUDEMANS C.A.J.A. (1892) – Révision des Champignons tant supérieurs qu'inférieurs trouvés jusqu'à ce jour dans Les Pays-Bas. Voorwoord: Aperçu historique concernant l'étude des champignons dans les Pays-Bas. *Verh. Kon. Akad. Wet. 2e sectie*, Deel II, pp 1 – 16. Johannes Müller. Amsterdam.
- ROMAGNESI, H. (1961) – Nouvel Atlas des Champignons, Tome III, p.157. Ed. Bordas.
- STIJVE, T. (2000) – Le Champignon et l'Amour comme motif de cartes postales. *Spécial Champignons Magazine* N° 20, 8 – 9, juillet-août.
- VAN EEDEN, F., junior (1881) – De Paddestoel of De gevaarlijke hartstocht. Blijspel in 2 bedrijven. In : Almanak van het Amsterdamse Studentenkorp voor het jaar 1882, blz. 107 – 126. H. van Münster & Zoon, Amsterdam.

N.B. : ter gelegenheid van de verschijning op 19 april 1996 van *Trots Verbrijzeld. Het leven van Frederik van Eeden vanaf 1901* werd het blijspelletje door EM Querido's uitgeverij herdrukt als een kleine, niet in de handel zijnde brochure, geïllustreerd door Charlotte Mutsaers en van een nawoord voorzien door Van Eeden's biograaf Jan Fontijn. Bij de feestelijke opvoering in De Rode Hoed te Amsterdam, kregen de aanwezigen dit boekje als een herinnering.

VAN EEDEN, F. , junior (1887) – De kleine Johannes. Geciteerd naar hoofdstuk 5 van de 8ste druk. Mouton & Co. "s-Gravenhage 1910.

VAN EEDEN, F.W. senior. (1865) – Twee zeldzame paddestoelen. *Album der Natuur*, blz. 349.

VAN EEDEN, F.W. senior. (1865) – Notice sur le bolet parasite. *Archives Néerlandaises des Sciences exactes et naturelles*. Tome I, p.80.

VAN EEDEN, F.W. senior (1886) – Onkruid. Botanische wandelingen. Een herdruk in een band van de in 1886 gepubliceerde, tweedelige uitgave. Schuyt & Co, Haarlem.

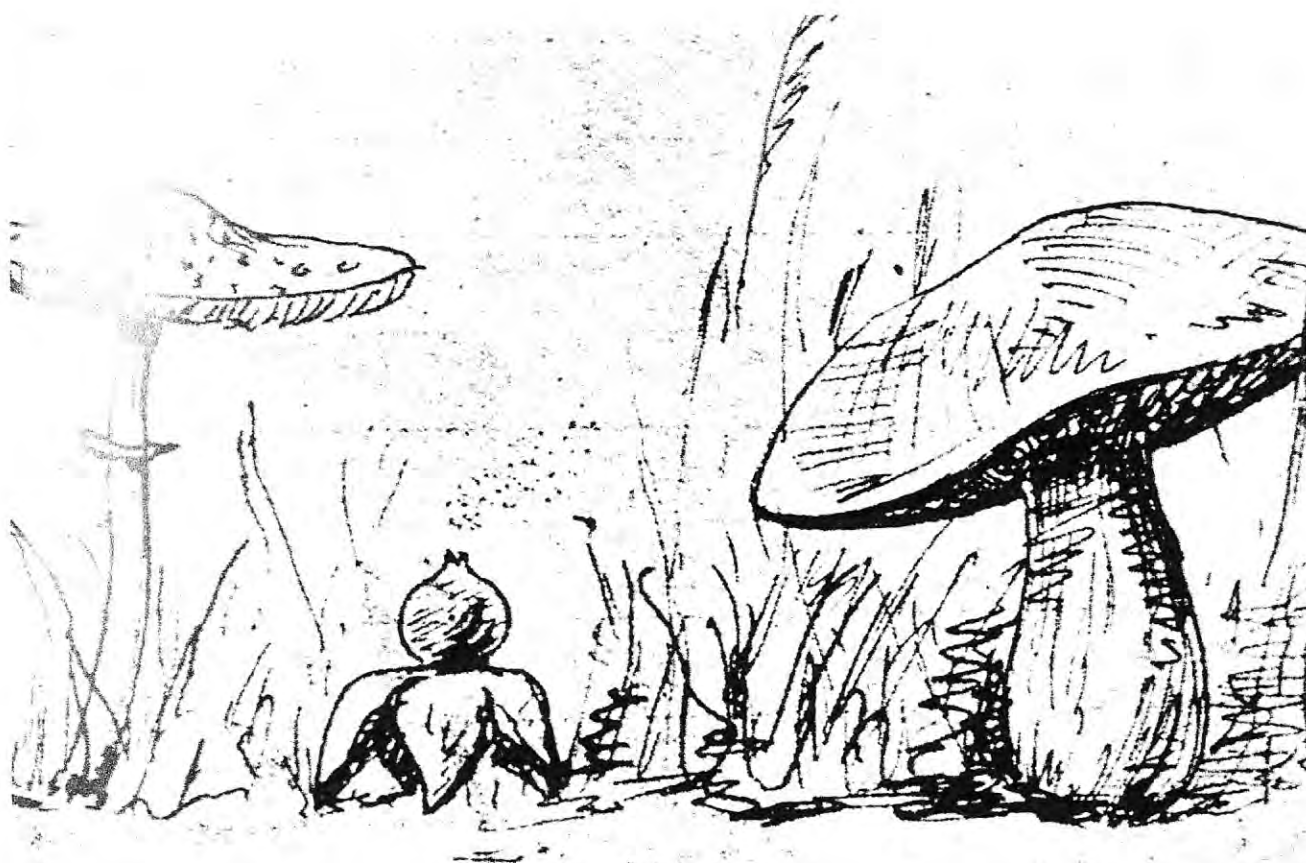
VERWEY, A. (1890). Zijn gedicht *In 't Bosch, opgedragen aan een klein meisje* staat in de 5^e jaargang van *De Nieuwe Gids*, blz 131-132 en is te vinden op de website

< <http://www.dbnl.org/tekst/nie002nieu05> >

Edzard Koning "Wistik"

Illustratie bij "De kleine Johannes"

Tekening in het handschrift van "De kleine Johannes", hoofdstuk V

door Frederik Van Eeden

Lidgeld 2005

Enkele leden betaalden hun bijdrage 2005 nog niet. Mogen wij hen dringend vragen de betaling zo vlug mogelijk te regelen door overschrijving van 18 EUR (20 EUR voor een gezin) ten gunste van de bankrekening nr. 320-4183209-57 ten name van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring te Antwerpen (vanuit het buitenland 20 EUR indien contant of door overschrijving op rekening 000-1415744-29: IBAN BE26 0001 4157 4429, BIC BPOTBEBI of 320-4183209-57: IBAN BE09 3204 1832 0957, BIC BBRUBEBB indien alle kosten door hen ten laste worden genomen. Bij alle andere betalingswijzen dient 27 EUR overgemaakt te worden).

Ten behoeve van degenen die nog niet betaalden is een overschrijvingsformulier bijgevoegd.

De leden die na deze oproep hun lidgeld nog niet betaalden zullen nog persoonlijk een aanmaning krijgen. Van hen wordt wel verwacht dat zij bovenop hun lidgeld 1,5 EUR betalen voor administratiekosten.

Nieuwtjes uit de recente tijdschriften

Karel Van de Put

Rivista di Micologia 47, 1, 2004

R. Bertagnolli en L. Alpago Novello bespreken *Clavaria fragilis*, *C. fumosa*, *C. incarnata*, *C. rosea*, *C. purpurea*, *Clavulinopsis laeticolor*, *C. luteoalba*, *C. corniculata*, *C. subtilis*, *Ramariopsis crocea* en *R. kunzei*, alle met kleurenfoto. *Camarophyllopsis lacunaris* sp. nov. wordt met kleurenfoto en microtekeningen voorgesteld door E. Bizio en M. Contu. G. Medardi beschrijft *Colpoma caesium* sp. nov. met kleurenfoto, microtekening, een sleuteltje en een tabellarische vergelijking met *C. quercinum*. Het genus *Cortinarius* wordt bestudeerd door G. Consiglio met kleurenfoto en sporentekeningen van *C. arvalis*, *C. azureus*, *C. bisporiger*, *C. caesiocyaneus*, *C. casimiri*, *C. chevassutii*, *C. helvelloides*, *C. hillieri*, *C. purpurascens* f. *elatus* en *C. terribilis*. Als interessante vondsten uit Aspromonte meldt P. Roda *Tricholoma joachimii*, *T. pardinum* f. *filamentosum* en *T. caligatum*, alle met kleurenfoto. Verder bespreken P. Franchi en A. Gennari een vondst van *Tremellodendropsis tuberosa*, met kleuren- en microfoto en stellen A. Bizzi et al. *Leucoagaricus babosiae* voor met kleurenfoto en microtekeningen.

Rivista di Micologia 47, 2, 2004

P. Cazzoli start een eerste bijdrage over het genus *Russula*, met kleurenfoto van *R. delica*, *R. chloroides*, *R. nigricans*, *R. albonigra*, *R. adusta*, *R. densifolia* en *R. acrifolia*. In overwegingen over het genus *Boletinus* bespreken L. Alpago Novello en A. Moron *B. cavipes* en zijn f. *aureus*, en *B. asiaticus*, met kleurenfoto. C. Ostellari beschrijft enkele minder gekende *Russulaceae*: *Russula cessans*, *R. torulosa* en *Lactarius sanguifluus*, met kleurenfoto en microtekening. G. Rana en I. Camele nemen de nestzwammetjes onder de loep met kleurenfoto van *Cyathus striatus*, *C. olla* en *Crucibulum laeve*. In een 4de bijdrage over het genus *Thelephora* bespreekt G. Zacchin *T. digitata* (= *anthocephala* ss. auct.) en zijn f. *incrustans resupinata* en f. *repens*, met kleurenfoto's en microtekeningen.

Field Mycology 5, 3, 2004

Als paddestoelenportret wordt *Inocybe perlata* voorgesteld. R. Fortey stelt zich de vraag of de naam *Psilocybe aurantia* niet zou moeten vervangen worden door *P. ceres* en A. Henrici brengt een sleutel tot het genus *Paxillus* s.l. in

Europa. Het effect van guaiac bij de indentificatie van *Russula*'s werd bestudeerd door M. Tortelli, met tabellen en enkele verduidelijkende kleurenfoto's. Verder vinden wij nog een beschrijving van een wit specimen van *Suillus granulatus* door A. Hills, met kleurenfoto.

Field Mycology 5, 4, 2004

Als paddestoelenportret wordt *Phallus impudicus* var. *togatus* voorgesteld, een variëteit met een kort netje aan de rand van de hoed. Het artikeltje van T. Brown over enkele *Agaricus*soorten wordt begeleid door kleurenfoto's van *A. phaeolepidotus*, *A. xanthodermus* var. *lepiotooides*, *A. depauperatus* en *A. langei*. A. Overall vertelt over zijn ervaringen in de Spaanse Sierra de Guadarrama met de in de lente groeiende wasplaat *Hygrophorus marzuolus* (kleurenfoto) en A. Burnhan gaat verder met zijn Frans/Engels vocabularium voor mycologen. In zijn artikel over losse notities en vondsten trekt A. Henrici o.a. de aandacht op de recent beschreven *Paxillus ammoniavirescens*, sterk gelijkend op de Gewone krulzoom maar met groen verkleurende hoed na contact met ammoniak. Verder bezocht J. Long het grootste paddestoelenmuseum van Europa in Saumur (Fr.) en bespreekt M. Ainsworth de moerasbewonende *Armillaria ectypa*, met kleurenfoto's.

Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde 82, 4, 2004

Als paddestoelen van de maand vinden wij in deze aflevering met kleurenfoto's *Hygrophorus ponderatus* (met tabellarische vergelijking met *H. quercorum*) en *Inocybe aurea*, ook met microtekening. H. Clemençon bestudeerde het sclerotium van *Leucocoprinus birnbaumii* en gaat verder met de bespreking van taxonomie en systematiek van *Schizophyllum commune* en *S. amplum*, met microtekening van myceliumhyfen. De minder bekende *Mycena ticinensis*, *M. fuligineopapillata* en *M. alphitophora* worden onder de aandacht gebracht door A. Riva, met kleurenfoto.

Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde 92, 5, 2004

De paddestoelen van deze maand zijn *Cerocorticium rickii* en *Gyromitra geogenia* beide met kleurenfoto en microtekening of microfoto. B.

Senn-Irlet et al. maken een studie van de meest voorkomende macromyceten uit Noord-West Zwitserland met diagrammen en een lijstje. H. Clemençon gaat verder met het bestuderen van *Schizophyllum commune* en T. Stijve brengt ook hier zijn verhaal over de reuzenpaddestoel *Macrocybe titans*, met kleurenfoto's. Verder is er nog een portret van *Gyroporus castaneus*, met kleurenfoto en geeft H-P. Neukom enkele tips voor de mycofagen.

Miscellanea Mycologica 79, juni 2004

Deze aflevering wordt voornamelijk ingenomen door een reeks foto's van vondsten uit de lente van 2004. Verder bespreekt M. Lenne nog *Vibrissea truncorum*, met kleurenfoto en enkele tabellarische vergelijkingen met andere soorten uit dit genus, en handelt J. Stijve over paddestoelen in de Art Nouveau, met enkele mooie kleurenreproducties.

Svampe 50, 2004

F. Runne verhaalt de geschiedenis van de Deense Mykologische Vereniging tussen de jaren 1945-1980. Het genus *Macrolepiota* wordt door C. Lange en E. Vellinga onder de moleculair-genetische loep genomen, waarbij opvalt dat wij nu moeten spreken van *Chlorophyllum rachodes*. Zij geeft tevens een afstammingsboom en een sleutel tot de soorten van *Macrolepiota*, met getijgerde steel, afgeronde sporen en trichoderme hoedhuid, en *Chlorophyllum* met gladde steel, truncate sporen en hymeniderme hoedhuid (met kleurenfoto van *M. procera*, *M. excoriata*, *C. rachodes*, *C. brunneum* (= *C. rach.* var. *bohemica*), *C. olivieri*, *C. molybdites* en *C. nymphaeum*). Als seizoenspaddestoel wordt *Fistulina hepatica* voorgesteld met kleurenfoto. Verder is er nog een artikel over de mycoflora op uitwerpselen van waterratten.

Cryptogamie Mycologie 25, 2, 2004

Dit nummer zal weinig interesse opleveren voor de doorsnee liefhebber. F. Esteve Raventós en F. Fouchier stellen hun *Inocybe pusio* var. *floccipes* var. nov. voor, met microtekeningen, ook van de typesoort. A. en C. Bellemère brengen een lijst met recente literatuurgegevens over Pyrenomyceten. Verder enkel nog bijdragen over niet-Europese soorten en over aanvullingen op de Italiaanse lichenenflora.

Bulletin Mycologique et Botanique Dauphiné-Savoie 44, 174, 2004

Deze aflevering is volledig gewijd aan de bespreking van de Europese boleten door A.

Estadès en G. Lannoy met kleurenfoto van *Gyrodon cyanescens*, *G. cavipes* f. *aureus*, *Suillus viscidus*, *S. luteus* f. *ochraceobrunneolus*. *S. collinitus*, *S. mediterraneensis*, *Phylloporus pelletieri*, *Xerocomus subtomentosus*, *X. pruinatus*, *X. communis*, *X. armeniacus*, *Auroboletus gentilis*, *Chalciporus hypochryseus*, *Boletus pulverulentus*, *B. impolitus*, *B. betulicola*, *B. aestivalis*, *B. aereus*, *B. pinophilus* f. *fuscoruber*, *B. appendiculatus*, *B. calopus* f. *ereticulatus*, *B. lupinus*, *B. luridus* f. *lupinus*, *Tylopilus felleus*, *Leccinum pulchrum*, *L. roseofractum*, *L. cyanobasileum*, *L. variicolor* var. *bertauxii*, *L. duriusculum* f. *robustum*, *L. quercinum*, *L. versipelle* en *Porphyrellus porphyrosporus*.

Revue du Cercle de Mycologie de Bruxelles 4, 2004

Deze aflevering is gewijd aan het microscopisch onderzoek van de macrofungi met artikels over principes en methodes van het onderzoek door P. Heinemann en door J. Lachapelle, met enkele toelichtende microfoto's.

Mycolux 3, 2004

J-P. Legros bespreekt *Russula cuprea*, *R. melitodes*, *R. odorata* en *R. melzeri*, met microtekening en kleurenfoto. *Amanita beckeri* wordt door P. Pirot voorgesteld en verduidelijkt met een zeer mooie kleurenfoto. Verder is er nog een kleurenfoto van *Amanita caesarea* en *Ganoderma lucidum* en bespreekt J-M. Pirlot het verband tussen paddestoelen en geneeskunde.

Bulletin de la Société Mycologique de France 119, 3-4, 2003

G. Tassi bespreekt *Russula amarissima*, *R. blumiana*, *R. sublevispora*, *R. cretata* en *R. sericatula*, alle met microtekeningen en kleurenplaten. Recente vondsten van *Russula camarophylla* worden met beschrijving, kleurenfoto en microtekeningen toegelicht door B. Buyck et al. *Pluteus divarticulatus* sp. nov. wordt voorgesteld door G. Corriol met kleurenfoto, microtekeningen en met sleuteltje tot tot de sectie *Cellulodermini* subsectie Mixtini. N. Van Vooren en G. Moyne bespreken *Peziza apiculata* f. *alba* f. nov. met kleurenfoto en microtekeningen. *Cystoderma simulatum*, een weinig gekende soort, wordt voorgesteld door L. Galliot en D. Sugny, met kleurenfoto en microtekening. *Cantharellus parvoluteus* sp. nov. is een nieuwe soort uit Spanje en wordt beschreven door R. Sasia et al. met kleurenfoto en microtekening. M. Poulin et al. bestudeerden de types van *Lamproderma sauteri* en *Stemonitis carestiae* en

valideren *Lamproderma zonatum* sp. nov., met microtekeningen, micro- en macrofoto's en een synoptische tafel met de interpretaties van *Stemonitis carestiae*. De 6de bijdrage door J. Mornand over de kennis van de paddestoelen van Maine-Loire, *Entoloma*, *Clitopilus* en *Rhodocybe* wordt opgefleurd met kleurenfoto's van *E. clypeatum*, *E. lividum*, *E. prunuloides*, *E. sepium*, *E. ameides*, *E. hebes*, *E. infula*, *E. jubatum*, *E. corvinum*, *E. exile*, *E. formosum* en *E. mougeotii*. G. Corriol stelt een beschrijvende methode voor bij de ecologische studie der paddestoelen. Een vondst van *Occultifur lumbricifer* wordt uitvoerig besproken door R. Trichies, met microtekeningen.

PSL-Nieuws 11, 2, 2004

J. Bollen bespreekt vondsten van de Slanke aardster, met een kleurenfoto en P. Kelderman sprokkelde wat wetenswaardigheden in verband met "Bijgeloof en paddestoelen". Deze laatste auteur brengt tevens een vertaling van de sleutel van Meusers voor de Europese *Pholiotina*'s. Verder presenteert R. Bronckers een sleutel tot de Europese soorten van de genera *Trichophaea*, *Trichophaeopsis* en *Paratrachophaea* en brengt P. Eenshuistra verslag uit over een vakantie in Zweden.

Mycologist 18, 2, 2004

Deze aflevering is volledig gewijd aan de problematiek van de Fungi en hun omgeving. Zo vinden wij hier artikels over de interactie van de Fungi en de grondstructuur, de mycotransformatie van organische en anorganische substraten, een biomechanisch perspectief van de voedingsgewoonten der Fungi etc. Als nieuwe Britse vondsten worden vermeld: *Pulvinula archeri*, *Phaeosphaeria salebricola*, *Phyllachroa shiriana*, *Mycosphaerella chamaeropsis* en *Ramularia cerinthes*.

Mycologist 18, 3, 2004

Deze aflevering bevat echt niets waar een doorsneeliefhebber wat aan heeft. Enkel de mooie kleurenfoto's bij een artikel over eetbare fungi van Guyana en beelden van een nematodevangende fungus kunnen sommigen misschien bekoren.

Mycologist 18, 4, 2004

Deze aflevering is voornamelijk gefocust op het plots afsterven van Eik o.i.v. een infectie met *Phytophthora ramorum*. D. McMeekin weidt wat uit over de verschillende percepties van *Ganoderma lucidum* in de Westerse en de Chinese cultuur. Verder zijn er nog artikels over *Penicillium claviforme* en de biologie van *Candida albicans*.

Persoonia 18, 3, 2004

D. Aanen en T. Kuyper vergelijken het biologische en het macroscopisch soortconcept in het *Hebeloma crustuliniforme*-complex, met een bespreking van *H. velutipes*, *H. incarnatum*, *H. helodes* en *H. crustuliniforme* en een sleuteltje van dit complex. In de nota's over het genus *Fayodia* van V. Antonin vinden wij microtekeningen van *F. arctica*, *F. bisphaerigera* en var. *longicystis*, *F. campanella*, *F. hygroclyboides*, *F. tilietii*, *F. xerophila* en *Collybia pseudoclysilis*. D. Benkert en E. Brouwer stellen *Octospora neerlandica* sp. nov. voor, met sporescan en vermelden nog enkele interessante vondsten van mosbewonende Pezizales. S. Adamčík brengt een beschrijving van *Russula clavipes*, met microtekeningen en bespreekt nog enkele aanverwante taxa. De ontwikkeling van het primordium van *Hydropus subalpinus* en van het basidioma van *Baeospora myosura* wordt zorgvuldig bestudeerd door H. Clemençon met microfoto's. In de notulen voor de Nederlandse Flora Agaricina beschrijft M. Nauta *Agrocybe ochracea* sp. nov. met microtekeningen en stelt *Agrocybe pediades* var. *cinctula* en var. *fimicola* voor.

Nieuwtjes uit de bibliotheek

U moet ze horen dinsdagavond. Nadat ik voor de uitleningen heb gezorgd, hoor je af en toe zeggen: "Allé, ze is weer aan het verhuizen!". En zo is het ook. Een van de problemen bij een bibliotheek is dat die altijd aangroeit en nooit krimpt. Gelukkig, maar alles moet netjes opgeborgen worden en praktisch gerangschikt blijven. Daarom moet er verschoven worden op een manier dat alles nog logisch ineen steekt. De tijdschriften zijn bijvoorbeeld per taal gesorteerd, om gericht te kunnen zoeken.

De boeken nemen ook veel plaats in, we kopen er regelmatig aan en de schabben geraken stilaan vol. Dit kwartaal zijn we weer enkele exemplaren rijker. Bedankt Myriam de Haan voor 'De maffe avonturen van Mike de Myxo' (Myx 015) Deze strip heeft ze getekend om de voortplanting van de myxo's te illustreren en dit met toffe humor. De proceedings van ICSEM4 (International Congress on Systematics & Ecology of Myxomycetes), Rammeloo, Bogaerts (Myx 016) houdt 'Mike' gezelschap. Meer weten over de streek 'Spitsbergen', door Beyens, Ledeganck (Toe 041)

dat kan. Regelmatig wordt er naar onze aantekenlijst gevraagd. Spijtig is deze nooit in de bib beland, maar ik heb wel een vorige editie van 1990 teruggevonden (Aux 15/1). Op diskette hebben we sleutels van 'Entoloma' en 'Hebeloma' (CD10). Verder is de Farbeatlas der Basidiomyceten, Moser & Jülich aangevuld met een 7de kaft (Atl 005g). En tot slot nog: 'Hemimycena, Delicatula, Fayodia, Gamundia, Myxomphalia, Resinomycena, Rickenella, Xeromphalina', door Noordeloos en Antonin (Mag 051) en 'Die Pilzflora des Ulmer Raumes' van Enderle (Atl 038). Dit werk geeft een mooi beeld van wat in de streek van Ulm gevonden wordt, zowel wat asco's als basidio's betreft. Om af te sluiten nog even dit: in 2004 zijn er 228 boeken en tijdschriften uitgeleend door 35 mensen en nog veel meer gebruikt tijdens de vergaderingen en zijn er 86 afleveringen van tijdschriften aangekomen.

Tot zwams
Pascale

Website News

Meer dan 6 maanden zijn we opnieuw online, ditmaal op een zeer constante manier. Onze nieuwe hoster voldoet perfect. Zonder onderbrekingen waren wij te bereiken en dat is een verademing voor de webmaster. Na een half jaar is het interessant om eens een samenvatting te maken. Sinds juli hebben we 5270 bezoeken gekregen, waarvan 4039 eenmalige. Dit betekent dat verschillende mensen niet alleen de site bezochten, maar ook terugkwamen. De statistieken tonen aan dat er gemiddeld 28,6 mensen per dag ons bezoeken en vooral op vrijdagavond. De topmaanden waren uiteraard, september, oktober en november, wat vrij normaal is, daar het seizoen dan op volle toeren draait. Intussen is het winter

geworden en de Kring gaat verder met zijn activiteiten. Deze zijn uiteraard allemaal te vinden op onze site. Wie de sfeer van onze nieuwjaarsreceptie wil opsnuiven, kan foto's bekijken op 'Agora', ook van het november weekend in de Voerstreek vind je er enkele kiekjes. Heb je informatie nodig, ga eens een kijkje nemen op onze pagina 'Linken'. Vandaar kan je verder surfen naar talloze interessante sites betreffende mycologie en andere kringen. Surf er op los ...

Cyber-groetjes van de webmaster.
Pascale Holemans

Voorjaarsexcursies 2005

Bijeenkomst voor de excursies telkens om 9.45 uur tenzij het anders is vermeld. Enkel deelnemen aan de namiddagexcursie is mogelijk na afspraak met de contactpersoon of met de fungifoon (zie onder). Deelname aan een activiteit geschiedt op eigen verantwoordelijkheid. De aangeduide reisweg geldt bij vertrek vanuit Antwerpen. De KAMK beschikt over een GSM toestel (de fungifoon) die je toelaat de excursiegroep te bereiken, nadat je deze eventueel uit het oog verloor, of wanneer je wenst aan te sluiten bij een excursie die reeds vertrokken is. Noteer het nummer: 0494 03 17 44

Zondag 17 april **Bosaanplantingen Antwerpen Linkeroever.** Bijeenkomst aan de terminus van trams 2 en 15 (deze trams komen langs het station Antwerpen-Centraal). Vanop de ring rond Antwerpen richting Gent (E17) rijden. Na de Kennedytunnel de eerste uitrit (nr. 6) nemen. Bijeenkomst op de parking tegenover de verkeerslichten aan het einde van de afrit.
Contactpersoon: André Jacobs, tel.: 03/219.02.78

Zaterdag 30 april VMV-dagexcursie, (Zwam) naar **Meerdaalbos en/of Dijlevallei.** Bijeenkomst om **9.30 uur** aan de kerk van St. Joris Weert.

Hoe te bereiken?

- Vanuit Leuven: op de ring aan de Naamse poort richting Namen (N251 – Naamse steenweg) – na ong. 750 m voor de spoorweg rechtsaf, St. Lambertusstraat volgen tot aan kruispunt (ong. 250 m) – linksaf, Waversebaan volgen (via Oud-Hevelee en 't Zoet Water) tot St. Joris Weert.

- Via N40: afrit nr. 23 (Bierbeek, Haasrode, Waver, Blanden N25) – zuidwaarts richting Waver, Blanden, Oud-Heverlee – aan de lichten rechts (en onmiddellijk links) naar Oud-Heverlee Blanden en St. Joris Weert : O.L.Vrouwstraat (die overgaat in Maurits Noëstraat) volgen tot einde (aan 't Zoet water en café "in de molen") – linksaf, Waversebaan volgen richting St. Joris Weert en Huldenberg. Dit is een VMV dagexcursie, waarop alle mycologen uitgenodigd worden.

Contactpersoon: Roger Langendries, tel.: 016/25.49.41 gsm: 0472/39.51.36

Zaterdag 8 mei **"Walenhoek" te Niel en "Kleiputten" te Terhagen,** Afspraak in de laan vóór de kerk van Niel (Ridder Berthoutlaan). Bereikbaar langs de A12, vanuit Antwerpen rechter rijvak nemen, afslag Niel, deze baan altijd volgen, rechtdoor aan de lichten, links meedraaien tot aan de kerk. De namiddag excursie vertrekt omstreeks 13.30 uur aan de kerk van Terhagen

Contactpersoon: Julien Moens, tel.: 03/888.47.78

Zondag 22 mei **"Het Merkske" te Hoogstraten en "Het Bootjesven" Wortel-Kolonie.** Samenkomst aan de kerk van Minderhout. Bereikbaar via de A1 richting Breda (Nederland) tot afslag 2, Loenhout-Hoogstraten, hier N144 richting Hoogstraten. In Hoogstraten links N14 richting Minderhout.

Contactpersoon: Harrie Hendrickx, tel.: 03/315.87.69

Zaterdag 4 juni VMV-dagexcursie (Mycolim) naar de **Nietelbroelen te Diepenbeek**, en naar **Zammelen.** Uitrit 30 van de E313, bij uitrijden afrit, ga je onmiddellijk naar links (richting Diepenbeek, Genk). Samenkomst om **9.30 uur**, aan de carpoolparking aan de linkerkant tegenover een Total tankstation. 's Middags gaan we iets eten in taverne 't Raedhuys te Kortesseem. Deze ligt vlak tegenover de kerk van Kortesseem. Je mag er je boterhammen opeten, of je kan er iets te eten bestellen. Wie naar de namiddagexcursie komt neemt best afrit 29 (Hasselt Oost), en volgt de N20 richting Tongeren, en komt zo in Kortesseem. Bij de verkeerslichten in Kortesseem (kruising met N76) ga je naar links (richting Diepenbeek) en iets verder ligt rechts de kerk en er tegenover links taverne 't Raedhuys. Dit is een VMV dagexcursie, waarop alle mycologen uitgenodigd worden.
Contactpersoon; Ronny Boeykens, tel.: 0477/39.54.57

Zondag 19 juni **Hof van Coolhem te Puurs** Bereikbaar via de Rijksweg N16 (Willebroek-Temse) ter hoogte van Puurs parochie Kalfort (km 15.3) afslaan aan kruispunt met lichten richting "Eikse Amer 2 km".

(naar links vanuit Temse, naar rechts vanuit A12). In deze straat (Kleine Amer) na 100 m rechtsaf, = Vijverstraat, 1 km volgen tot aan parking bij ingang domein hof van Coolhem.
Contactpersoon: Ruben Walley, tel.: 051/65.89.80

Zaterdag 2 juli VMV-dagexcursie naar het "**Domein van Bouchout**", **Nationale Plantentuin**.
Bijeenkomst om **9.30 uur** op de parking voor de hoofdingang. Bereikbaar met bus Brussel-Puurs (250 of 251), vanaf station Brussel Noord of via A12 uitrit 3. Lunch of eigen boterhammen in de orangerie van het domein. Dit is een VMV dagexcursie, waarop alle mycologen uitgenodigd worden.
Contactpersoon André De Kesel, tel.: 02/260 09 38 en/of Ann Bogaerts, tel.: 02/260 09 20

Zondag 17 juli voormiddag **Terlamen**, namiddag **Hengelhof** Bijeenkomst aan de kerk van Bolderberg. Bereikbaar via E313 vanaf verkeerswisselaar te Lummen E314 (=A2) richting Aken tot uitrit 27 dan N729 richting Hasselt.
Contactpersoon: Gut Tilkin, tel.: 011/72.59.24

Zondag 24 juli "**Bellevuedreef**" en "**Schildehof**" **Schilde** Bijeenkomst in de Bellevuedreef (nabij de herberg "De Loteling") op de weg N12 Antwerpen-Turnhout of bus 41.
Contactpersoon: Guido Le Jeune, tel.: 03/658.54.31

Educatieve avonden

De bijeenkomsten gaan door in het verenigingslokaal, de Bioruimte van de UA, Groenenborgerlaan 171 te 2020 Antwerpen, aanvang telkens om **20 uur**, tenzij anders vermeld. Vóór iedere vergadering is er vanaf 19.30 uur gelegenheid om boeken uit de bibliotheek te ontlenuen.

dinsdag 5 april	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 12 april	Lichenen of Korstmossen hebben meer te maken met Paddestoelen dan met Mossen. Vanavond wordt u door onze gastspreker Dries Van den Broeck ingeleid in hun wereld, die niet ver weg is want ze groeien overal. De uiteenzetting wordt verfraaid met dia's van Freddy Vermeulen .
dinsdag 19 april	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 26 april	Raad van Bestuur
dinsdag 3 mei	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 10 mei	<i>Alnicola's</i> , onbekend is onbemind? Trek jullie laarzen maar aan voor vanavond want hier komen de Zompzwammen. André de Haan toont dia's en vertelt over enkele seizoenen <i>Alnicola</i> -spotten in onze elzen- en wilgenmoerasjes.
dinsdag 17 mei	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 24 mei	Adviesraad: voorbereiding en afspraken rond de cursus microscopie voor beginners.
dinsdag 31 mei	Microfungi op riet. Ze zijn kleiner dan 1 mm en ze kunnen tot elke groep van het rijk der Fungi behoren. Gunther Van Ryckegem geeft wat meer uitleg over de ecologie van de rietbewonende Microfungi. Hij stelt ook een website voor die hij over dit onderwerp heeft samengesteld.
dinsdag 7 juni	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 14 juni	Schimmels mijnheer, wat zijn dat? Deze vraag inspireerde Jean Schavey om deze avond te vullen met het antwoord. Ook als u denkt hierover iets te weten, komt u best eens luisteren, want dit verhaal is uitermate boeiend.
dinsdag 21 juni	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 28 juni	Adviesraad: samenstellen van een handleiding Plaatjeszwammen

Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring

De Antwerpse Mycologische Kring werd opgericht in 1946. In 1963 werd het een vereniging zonder winstgevend doel. Zij heeft als doel de mycologie te bevorderen. De Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring organiseert hiertoe excursies, vergaderingen, voordrachten, determinatieavonden, werkweken, demonstratiedagen, tentoonstellingen. Er wordt driemaandelijks een tijdschrift uitgegeven, AMK Mededelingen. Op onregelmatige tijdstippen verschijnt Sterbeecia, een publicatie genoemd naar de Antwerpse priester, mycoloog, kruidkundige en architect, Franciscus Van Sterbeec (1630-1693). In 1991 werden AMK Mededelingen en Sterbeecia bekroond met de Emiel Van Rompaeyprijs voor floristiek. Er wordt systematisch een gegevensbestand bijgehouden over de verspreiding van paddestoelen in ons land.

De Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring onderhoudt ook contacten met andere mycologische verenigingen in binnen- en buitenland. De K.A.M.K. is erkend door de Vlaamse Mycologen Vereniging. De K.A.M.K. bezit een bibliotheek, die ondergebracht is in het verenigingslokaal, de Bioruimte van de UA, Groenenborgerlaan 171 te 2020 Antwerpen. Alle leden kunnen hieruit boeken ontlenu.

Het lidgeld bedraagt 18 EUR per jaar, een gezinslidgeld 20 EUR. Betaling kan geschieden door overschrijving op bankrekening nr. 320-4183209-57 van de Antwerpse Mycologische Kring v.z.w. te Antwerpen. Buitenlandse leden betalen 20 EUR, 22 EUR voor een gezin, indien contant betaald wordt aan André Jacobs, Lode Zielenslaan 35 bus 7 te B-2050 Antwerpen of door overschrijving. Ten gerieve van onze buitenlandse leden geven wij hierbij de IBAN nummers gekoppeld aan onze rekeningen:

000-1415744-29: IBAN BE26 0001 4157 4429 BIC BPOTBEBI

320-4183209-57: IBAN BE09 3204 1832 0957 BIC BBRUBEBB

Bij overschrijving vanuit het buitenland lette men er op dat eventuele kosten toch door de opdrachtgever gedragen worden. Indien dit niet het geval is, dient 27 EUR te worden overgemaakt.

KAMK publicaties

Oude nummers van AMK Mededelingen en Sterbeecia kunnen verkregen worden bij Judith De Keyser, Vaartstraat 102, 2845 Niel, e-mail: judithdk@tiscali.be

Paddestoelenkartering

Secretariaat: Vandeven Emile, Opperveldlaan 14, B-1 800 Vilvoorde, tel: 02/267.74.18

Raad van bestuur van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.

voorzitter: de Haan André, Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout, tel.: 03/666.91.34

ondervoorzitter: Moorthamer Freddy, Eyckensbeekstraat 16, 9150 Kruibeke, tel.: 03/744.11.85

secretariaat & ledenadministratie: de Haan Myriam, Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout, tel.: 03/666.91.34

schatbewaarder: Jacobs André, Lode Zielenslaan 35 bus 7, 2050 Antwerpen, tel.: 03/219.02.78

bibliothecaris: Holemans Pascale, Arthur Matthyslaan 89, 2140 Borgerhout, tel.: 03/322.40.05

andere bestuurders:

De Sutter Joke, Bloemenlaan 15, 2950 Kapellen, tel.: 03/664.94.14

Hendrickx Harrie (redactie AMK Mededelingen), Dalweg 16, 2328 Meerle, tel.: 03/315.87.69

Le Jeune Guy (coördinatie excursieprogramma), Beemdenlaan 67, 2900 Schoten, tel.: 03/658.54.31

Van de Put Karel, Herentalsebaan 149, 2100 Deurne, tel.: 03/366.37.26

Volders Jos (coördinatie excursieprogramma), Weverstraat 9, 2440 Geel, tel.: 014/54.91.44

Walleyrn Ruben (redactie Sterbeecia), Predikherenstraat 37, 8750 Wingene, tel.: 051/65.89.80